

ISSN 1234-1835

NR 7

INFORMACJE

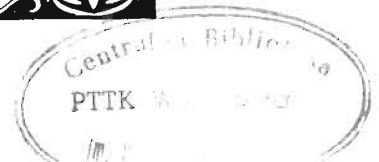
Zarządu Głównego PTTK

WARSZAWA, PAŹDZIERNIK 1995

Do użyciu wewnętrznego.

KARTA RABATOWA PTTK

Od 1 stycznia 1996 roku wszyscy Członkowie Towarzystwa będą posiadali specjalną "Kartę Rabatową PTTK". Intencja wprowadzenia "Karty" jest zgodna z obecnymi poczynaniami gospodarczymi i społecznymi w kraju, celem jest natomiast rozszerzenie dotychczasowych przywilejów dla członków Towarzystwa.

"Karta" będzie honorowana zarówno w jednostkach Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego jak i poza nim. Wprowadzając "Kartę Rabatową PTTK", Zarząd Główny PTTK w pełni utrzymuje dotychczasowe prawa Członków Towarzystwa, uchwalone na mocy art. 15 Statutu PTTK, w szczególności w sprawie szczegółowych zasad udzielania zniżek organizacyjnych określonych Uchwałą Nr 37/XII/91 Zarządu Głównego PTTK z 5 października 1991 roku. Tak więc, wprowadzenie "Karty" nie umniejsza dotychczasowych przywilejów w zakresie korzystania ze zniżek w opłatach za noclegi w obiektach Towarzystwa ani też uprawnień kadrowych Członków Towarzystwa, ustanowionych odrębnymi przepisami Zarządu Głównego PTTK. "Karta" umożliwia natomiast dodatkowe korzystanie z ulg cenowych za inne usługi oferowane przez Towarzystwo oraz współpracujące z nami firmy, według odrębnych zasad określonych umowami o udzielenie rabatu. Wykaz kontrahentów udzielających rabatów zostanie udostępniony na łamach specjalnie wydanego informatora, jak również opublikowany będzie w "Informacjach Zarządu Głównego PTTK".

Zasady funkcjonowania, prowadzenia ewidencji i dystrybucji "Karty Rabatowej PTTK" oraz uprawnienia jej posiadaczy określa Regulamin, stanowiący załącznik Nr 1 do Uchwały Nr 67/XIII/95 Zarządu Głównego PTTK z dnia 4 marca 1995 roku w sprawie wprowadzenia "Karty Rabatowej PTTK". Regulamin ten jest zamieszczony poniżej.

Życzę wszystkim członkom Towarzystwa wielu okazji do zadowolenia z posiadania "Karty" oraz liczę na to, że wszelkie uwagi dotyczące jej użyteczności będą nadsyłane do Zarządu Głównego PTTK i staną się bardzo pomocne dla doskonalenia zasad funkcjonowania "Karty".

Prezes ZG PTTK
Adam Chyżewski

REGULAMIN „KARTY RABATOWEJ PTTK”

Rozdział I

Założenia ogólne

- § 1. „Karta Rabatowa PTTK” - zwana w skrócie Kartą, stanowi własność emitenta - Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego.
- § 2. Karta jest dokumentem imiennym, ewidencjonowanym, ważnym jeden rok kalendarzowy.
- §3.1.Karta upoważnia posiadacza do uzyskania rabatów handlowych we wszystkich firmach -partnerach „Karty”.
- 2.Karta obejmuje podstawową zniżkę organizacyjną, wysokości 20 %,przysługującą członkowi PTTK z tytułu członkostwa w organizacji.
- 3.Karta nie obejmuje zniżek organizacyjnych z tytułu posiadanych uprawnień organizacyjnych, odznaczeń, tytułów honorowych etc.
Realizacja tych zniżek odbywa się na zasadach określonych w Uchwale Nr 37/XII/91 Zarządu Głównego PTTK z dnia 5.10.1991 r. w sprawie szczegółowych zasad udzielania zniżek organizacyjnych.
- 4.Firmy - partnerzy „Karty” to jednostki gospodarcze, które podpisały umowę o udzielanie rabatu handlowego na zasadach określonych w niniejszym regulaminie. Informacja o firmach, wysokości rabatów, ilości osób mogących korzystać z jednej karty i zakresie usług, lub przedmiocie sprzedaży, zamieszczana jest w Informatorze, o którym mowa w Rozdziale IV.
- § 4. Karta w swej treści zawiera:
1. Symbole Towarzystwa
 2. Numer ewidencyjny
 3. Rubrykę na wpisanie imienia i nazwiska oraz podpis posiadacza Karty
 4. Rubrykę na wpisanie wystawcy Karty
- § 5. Karta wydawana jest razem ze znaczkiem członkowskim PTTK nieodpłatnie wszystkim osobom, które opłaciły aktualną roczną składkę członkowska.
- §6.1.Zgubienie lub zniszczenie Karty uprawnia do uzyskania jej duplikatu, wydawanego odpłatnie.
- 2.Cenę duplikatu stanowi koszt jednostkowy produkcji i dystrybucji Karty w danym roku.
- § 7. Członkowie Honorowi Towarzystwa i inne osoby uprawnione uchwałami Zarządu Głównego PTTK otrzymują Kartę, pomimo zwolnienia z obowiązku płacenia składek członkowskich.
- § 8. Realizację zadań w zakresie przygotowania, dystrybucji i określania ceny jednostkowej Karty, a także koordynację współpracy z firmami udzielającymi rabatu powierza się „Tourmaco” Sp. z o.o.
00-333 Warszawa, Krakowskie Przedmieście 4/6
tel. 26-05-84, 26-43-95 tel./fax. 26-39-91,a nadzór Zarządowi Majątkiem PTTK.

Rozdział II

Zasady dystrybucji Kart

- § 1. Dystrybucja Kart odbywa się dwustopniowo.
- § 2. Ogniwami pośredniczącymi w wydawaniu Kart są Oddziały PTTK.
- § 3. Jednostki, o których mowa w § 2, składają zamówienie według wzoru zawartego w załączniku nr 1 do niniejszego Regulaminu oraz uiszczają opłatę z tytułu składki członkowskiej PTTK na zasadach określonych przez Sekretarza Generalnego PTTK.
- § 4. Karty wydawane są przez Zarząd Główny PTTK wraz ze znaczkami, po potwierdzeniu faktu opłacenia składek.
- § 5. Koła i Kluby Towarzystwa zaopatrują się w Karty w macierzystym Oddziale PTTK.
- §6.1. Do wydawania Kart uprawnione są Oddziały PTTK, zwane „Wystawcami”.
„Wystawcy” wpisują na Karcie imię i nazwisko posiadacza i nazwę Oddziału wystawiającego Kartę.
2. Posiadacz Karty składa swój podpis w wyznaczonym miejscu Karty w momencie jej odbioru, w obecności przedstawiciela „Wystawcy”.

Rozdział III

Tryb zawierania umów o udzielenie rabatu

- § 1. Umowy o udzielenie rabatu zawierane są w imieniu Zarządu Głównego PTTK, w oparciu o wzór umowy, stanowiący załącznik nr 2 do niniejszego Regulaminu.
- § 2. Do zawierania umów z podmiotami gospodarczymi upoważnia się:
1) Oddziały PTTK
2) Zarząd Majątkiem PTTK
3) Spółkę „Tourmaco”
4) Spółki PTTK prowadzące zarząd powierniczy obiektami Towarzystwa.
- § 3. Zobowiązuje się jednostki, o których mowa w § 2 do przesyłania na adres Spółki „Tourmaco” jednego oryginalnego egzemplarza zawartej umowy.
- § 4. Jednostki, o których mowa w § 2 nie mają prawa zmieniać umowy określonej w załączniku nr 2, pod rygorem nieważności.

Rozdział IV

Działalność informacyjna

- § 1. Zobowiązuje się jednostki organizacyjne Towarzystwa oraz spółki prawa handlowego z dominującym kapitałem PTTK do propagowania Karty

na obszarze swojego działania oraz eksponowania informacji o usługach objętych Kartą i stosowanych rabatach.

- § 2. Spółkę „Tourmaco” zobowiązuje się, poza obowiązkami określonymi w § 1, do wydawania Informatora z wykazem firm udzielających rabatów, wysokością stosowanych zniżek w opłatach za usługi i produkty oraz ilością osób, które mogą korzystać z jednej Karty.
Informator wydawany jest z częstotliwością nie większą niż raz na rok.
- § 3. Wykaz firm, z którymi umowy zostaną podpisane po wydaniu Informatora publikowany jest dodatkowo na łamach biuletynu „Informacje Zarządu Głównego PTTK”.
- § 4. „Wystawcy” Kart także uprawnieni są do publikowania na swój koszt informacji o firmach udzielających rabatu.

Rozdział V

Prawa i obowiązki posiadacza Karty

- § 1. Kartą może posługiwać się wyłącznie jej posiadacz, zgodnie z niniejszym Regulaminem. Karta nie może być odstępowana innym osobom fizycznym lub prawnym, a uprawnienia z niej wynikające obejmują osoby trzecie tylko w wypadkach określonych w Informatorze.
- § 2. Posiadaczowi Karty przysługuje „Informator” z wykazem firm udzielających rabatu oraz „Wyciąg z Regulaminu Karty Rabatowej PTTK”.
- § 3. Korzystający z usług lub produktów partnerów Karty okazuje posiadaną Kartę oraz, na życzenie firmy, potwierdza podpisem fakt udzielenia rabatu.
- § 4. W każdym przypadku okaziciel Karty może być poproszony o przedstawienie dokumentu tożsamości, w celu zidentyfikowania posiadacza Karty.
- § 5. W placówkach noclegowych, dokonując rezerwacji należy uprzedzić, że korzysta się z Karty.
- § 6. Posiadaczowi Karty nie przysługuje pierwszeństwo w rezerwacji noclegów.
- § 7. Rabaty handlowe Karty nie sumują się ze zniżkami organizacyjnymi i zniżkami z innych systemów.

Rozdział VI

Postanowienia końcowe i przejściowe

- § 1. Prawo interpretacji i dokonywania zmian niniejszego Regulaminu przysługuje wyłącznie Prezydium Zarządu Głównego PTTK.
- § 2. Karta wydawana jest począwszy od 1996 roku, z tym że dystrybucja Karty na rok 1996 zostanie przyspieszona o miesiąc, by umożliwić skorzystanie z niej w całym sezonie zimowym 95/96.
- § 3. W przypadku nieprawidłowej realizacji ulg przysługujących posiadaczowi Karty należy pisemnie lub telefonicznie powiadomić „Tourmaco” Sp. z o.o. w Warszawie.

● Z PRAC GŁÓWNEGO SĄDU KOLEŻEŃSKIEGO ●

Uchwała nr 4 Głównego Sądu Koleżeńskiego PTTK z dnia 30 września 1995 r.

W sprawie: zmian w regulaminie GSK.

Na podstawie art. 47 Statutu PTTK oraz & 73 Regulaminu GSK, Główny Sąd Koleżeński postanawia:

W Regulaminie Głównego Sądu Koleżeńskiego Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego stanowiącego załącznik nr 1 do uchwały Głównego Sądu Koleżeńskiego z dnia 23 listopada 1990 r. w sprawie przyjęcia regulaminu sądów koleżeńskich PTTK, wprowadzić następujące zmiany.

& 1

W & 44 Regulaminu GSK po ust. 1 punkty 1, 2, i 3 otrzymują następujące brzmienie:

- "1) w sprawach w wartości przedmiotów sporu do 1000,00 zł - 5% nie mniej jednak niż 10,00 zł.
- 2) w sprawach o wartości przedmiotu sporu ponad 1000,00 zł. - opłatę 50,00 zł + 4% od nawyżki.
- 3) w sprawach o ustalenie treści umowy 30,00 zł".

& 2

W & 44 po ust. 5 dodaje się ust. 6 i 7 o następującym brzmieniu:

- "6). Prezes GSK na umotywowany wniosek strony, która wykaże, że nie ma dostatecznych środków na wniesienie opłaty, może ją zwolnić częściowo lub całkowicie z obowiązku uiszczenia opłaty wydając stosowne postanowienie.
- 7) Na postanowienie Prezesa GSK przysługuje wnioskodawcy prawo wniesienia zażalenia do Prezydium GSK w terminie 7 dni od daty doręczenia postanowienia".

& 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Główny Sąd Koleżeński PTTK

● Z PRAC GKR ●

Prezydium GKR:

- 15 i 16 września 1995 r. w Iławie analizowało stan nie spłaconych pożyczek udzielonych przez ZG PTTK, zapoznało się z działalnością spółki z o.o. "OZGT PTTK" w Olsztynie oraz ze stanem obiektów PTTK w Iławie, Piławkach i Starych Jabłonkach.

- 7 października zaś analizowano wpływy i zaległości z umów dzierżawnych ZG PTTK oraz zapoznano się z działalnością spółki z o.o. "Sudeckie Hotele i Schroniska PTTK" w Jeleniej Górze.

Maria Balcerzak
Sekretarz GKR

Sesja popularnonaukowa w 90-lecie Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego

Miejsca - Suwałki (najstarszy oddział powołano 12 maja 1907 roku)

Termin - koniec września 1996r.

Uczesnicy - Członkowie Honorowi, Zarządu Głównego PTTK (proponujemy rozważyć możliwość odbycia zebrania plenarnego), Komisji Krajoznawczej i innych, przedstawiciele oddziałów wywodzących się z PTK, działacze PTTK z woj. suwalskiego, przedstawiciele miejscowych władz - około 80 osób

Zasady organizacji :

- sesja jednodniowa (sobota),
- możliwość wzbogacenia jej o program krajoznawczo-historyczny (niedziela),
- przyjazdy i udział w sesji na koszt uczestników (jednostek delegujących),
- opiekę merytoryczną nad sesją sprawuje Komisja Krajoznawcza ZG PTTK,
- organizatorem sesji jest Suwalski Oddział PTTK
- referaty przygotowane zostaną w uzgodnieniu z Komisją Krajoznawczą ZG PTTK

Proponowany program sesji:

- referat wprowadzający „Polskie Towarzystwo Krajoznawcze - rozwój organizacyjny do 1914 roku -
 - działalność Oddziału Suwalskiego PTK
 - Polskie Towarzystwo Krajoznawcze - „Ministerstwo Polskości” -
 - Działalność krajoznawcza młodzieży zrzeszonej w PTK -
 - PTK na kresach wschodnich -
 - Tradycje Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego w działalności suwalskich krajoznawców .
- Czas referowania nie może być dłuższy niż 20 minut.

Proponujemy, by sesji towarzyszyły:

- wystawa okolicznościowa Oddziału Suwalskiego
- wystawa ze zbiorów Centralnej Biblioteki PTTK oraz najstarszych oddziałów PTK
- informacja o planowanych przez jednostki PTTK obchodach 90-lecia PTK oraz własnych jubileuszach, (*) materiał opracowany na podstawie informacji nadesłanych z Oddziałów PTTK)
- montaż słowno-muzyczny w wykonaniu dzieci - młodzieży

Sesję poprzedzą publikacje w „Informacjach ZG PTTK”

Oddziały PTTK prosimy o nadsyłanie do ZG PTTK informacji o planowanych obchodach 90-lecia Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego oraz jubileuszy oddziałów wywodzących się z PTK .

(*) - Informacja o planowanych przez jednostki PTTK obchodach 90-lecia PTK może dotyczyć:

- sesji.
- wystaw,
- obchodów rocznicowych w szkołach, placówkach PTTK bądź innych gremiach,
- montażu słowno-muzycznych,
- konkursów,
- opracowań np. biogramów, kronik, fotografii, pamiętników,
- informacji w prasie lokalnej - np. cykl artykułów, konkurs na patrona szkoły, ulicy,
- spotkań z władzami lokalnymi, okolicznościowa sesja samorządu,
- spopularyzowania w środowisku szkolnym konkursu „Ojcowizna” z ukierunkowaniem opracowań na historię ludzi, którzy zakładali PTK - Oddział PTK, udokumentowanie działalności miejscowego oddziału PTK lub wybranego zagadnienia np. pracy z młodzieżą, opieki nad zabytkami,
- innych form.

• ODESZLI OD NAS •

Odszedł Edward Moskała Członek Honorowy PTTK (1926–1995)

Nieubłagana śmierć zabrała człowieka, o którym można powiedzieć, że był jednym z filarów Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego, tym mianowicie, który w obrębie Towarzystwa przez bardzo wiele lat utrzymywał na sobie w niemałej części sprawy turystyki górskiej. Mowa o Edwardzie Moskałe, zmarłym w Krakowie 7 sierpnia bieżącego roku.

Jego życie było bardzo bogate w rozmaitego rodzaju wydarzenia, reprezentował bowiem pokolenie, któremu los narzucił do spełnienia wiele trudnych, czy wręcz najtrudniejszych obowiązków wobec ojczyzny, rodziny, społeczeństwa. Wszystkie te powinności Edward Moskała uczciwie, nadto z ogromnym zaangażowaniem, wypełniał. Tego, co zdołał, starczyłoby na niejedno ludzkie życie, a – trzeba powiedzieć – że choć dobiegał siedemdziesiątki, ciągle był nieprawdopodobnie młodym człowiekiem, snuł plany i zamierzenia, na których realizację potrzeba byłoby także niejednego żywota.

Urodził się 2 stycznia 1926 r. w Trzebionce, w dawnym powiecie chrzanowskim. Do szkół uczęszczał w Mnichu koło Chybia, Orłowej na Zaolziu, w Wadowicach i w Krakowie. Młodzieńcze lata poświęcił walce z okupantem hitlerowskim jako żołnierz ZWZ-AK, ps. „Leszek”, później „Wilk”. Gdy wojna się skończyła, jesienią 1945 r. podjął naukę w gimnazjum w Wadowicach. Po ogłoszeniu amnestii dla członków AK przeniósł się do Krakowa, z którym związał się już na resztę życia. W latach 1949-1952 pracował jako robotnik w Łuszczarni i Młynach Krakowskich, potem (1952-1956) w Rzemieślniczej Spółdzielni Pracy „Metalowiec”. W 1956 r. rozpoczął pracę zawodową w Polskim Towarzystwie Turystyczno-Krajoznawczym i do końca życia służył mu z oddaniem. Początkowo pracował w Zarządzie Urządzeń Turystycznych – Oddział w Krakowie, na stanowisku starszego inspektora ruchu turystycznego i wczasów, potem przeniesiony został do komórki kontroli i w pionie tym pozostał już aż do przejścia na emeryturę. Stopniowo przechodząc wszystkie stopnie hierarchii służbowej, doszedł do stanowiska naczelnika rewizji Wydziału Kontroli Zrzeszenia Gospodarki Turystycznej ZG PTTK, później Zespołu Rewizji ZG PTTK.

Czasochłonna praca zawodowa i społeczna w turystyce, której od początku swej działalności poświęcał się bez reszty, nie pozwalała Mu na szybkie dokończenie procesu edukacji, przerwano go początkowo przez wojnę, później zaś, już po ponownym podjęciu nauki, z powodów politycznych. Uparcie jednak, mimo przeszkód, kontynuował kształcenie. W 1964 r. zdał maturę w Technikum Ekonomicznym w Krakowie, w 1973 r. ukończył wyższe studia zawodowe w zakresie geografii w Wyższej Szkole Nauczycielskiej w Kielcach, w roku zaś 1982 uzyskał tytuł magistra geografii w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Krakowie.

Fakt przejścia na emeryturę w roku 1992 był dlań tylko papierkową, czysto formalną cezurą, niczego w istocie nie zmieniającą w Jego życiu. Tyle tylko, że z formalnych powodów mógł być zatrudniany – jak to określa żargon urzędniczy – „w niepełnym wymiarze godzin”. Myliłby się jednak ten, kto sądziłby, że w związku z

tym Edward Moskała pracował również „w niepełnym wymiarze godzin”. Tak jak przedtem Jego zawodowa aktywność obejmowała trzy czwarte doby, tak i na emeryturze nie zmienił tego zwyczaju. Przychodził wczesnym rankiem do pracy, wychodził zaś najczęściej późnym wieczorem. Nawet kiedy zaczęła zmagać Go okrutna choroba, mimo że bardzo cierpiał, przychodził do pracy i dopiero oderwała Go od niej konieczność pójścia do szpitala. Leżąc w szpitalu, znajdował siły, by podejść do telefonu i zdalnie angażować się w rozmaite problemy zawodowe. I tak było aż do Jego ostatnich chwil! Nie mogło zresztą być inaczej, bo Edward Moskała po pierwsze kochał to, co robił, po drugie zaś był prawdziwie człowiekiem czynu, który nie znosił tracenia czasu podczas wszelkiego rodzaju zebrań i posiedzeń. Najlepiej czuł się w roli czynnego kreatora rzeczywistości.

Był człowiekiem gór. Hojnie też obdarowywały Go one swymi najlepszymi, najistotniejszymi wartościami. Potrafił je czerpać pełnymi garściami, ale też odwzajemniał się górom jak mało kto. Tę Jego pasję, by nie rzec, namiętność ku górom, rozbudziła wycieczka na Leskowiec w Beskidzie Małym zorganizowana przez Koło PTT absolwentów wadowickiego gimnazjum w roku 1946. W tym też roku, dokładnie w dniu 14 czerwca, Edward Moskała wstąpił do Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego. Był to sygnał, że zaraził się bakcylem gór i turystyki i to tak mocno, że kiedy przeprowadził się do Krakowa, począł organizować wycieczki w góry dla pracowników zakładów, w których pracował. W roku 1950 zdobył też, jeszcze w ramach PTT, pierwszy stopień Górskiej Odznaki Turystycznej. W góry chodził także zimą, na nartach. W roku 1952 wziął udział w pierwszej wyprawie turystycznej (razem z J. Gąstołem, A. Gerhardem i J. Schloeglem) w dzikie wtedy Bieszczady, a wiosną następnego roku powrócił tam ponownie, tym razem w towarzystwie Władysława Krygowskiego. Wtedy też nawiązał kontakt z Komisją Turystyki Górskiej Zarządu Głównego PTTK, trwający – w rozmaitej formie – aż po kres Jego życia.

Zasługi Moskały na niwie turystyki górskiej są prawdziwie ogromne. Działa jako przodownik turystyki górskiej oraz narciarskiej, znakuje szlaki w górach, organizuje i prowadzi kursy znakarskie, w 1955 r. realizuje swój pomysł centralnej kartoteki szlaków górskich, od 1965 tworzy w górach ośrodki muzealne, na Krajowej Naradzie Aktywu Górskiego w 1968 r. przedkłada projekt utworzenia w Krakowie Centralnego Ośrodka Turystyki Górskiej PTTK, w roku 1972 rozpoczyna, w ramach ówczesnego Zrzeszenia Gospodarki Turystycznej PTTK, realizację swojej koncepcji małych schronisk turystyki kwalifikowanej nazwanych przez Niego „Bacówkami PTTK”, przez turystów zaś rychło ochrzczone mianem „Moskałówek” (nie tylko buduje te obiekty, ale również opracowuje statuty i regulaminy ich działania), z jego inicjatywy w obrębie KTG ZG PTTK powołana zostaje do życia w 1966 r. Podkomisja Historii Turystyki Górskiej i Muzealnictwa (obecnie: Podkomisja Kultury i Historii Turystyki Górskiej), na czele której stoi – z przerwą – aż do śmierci. Zakłada Centralne Archiwum Turystyki Górskiej, któremu – w 1989 r. – ofiarowuje ogromny, przez całe lata zbierany zbiór archiwaliów, zawierających cenne źródła do historii turystyki górskiej w naszym kraju. On wreszcie powołuje do życia i redaguje z pasją (ostatni swój numer już w szpitalu) nowy organ prasowy – „Gazetę Górską”.

Największym jednak Jego dziełem, którego realizacji poświęcił przeszło ćwierć wieku, jest Centralny Ośrodek Turystyki Górskiej PTTK w Krakowie, przy ul. Jagiellońskiej 6/6a – to prawdziwe *opus magnum* Jego życia! Doprowadzenie do otwarcia Ośrodka, urządzenie go i nadanie mu odpowiedniego charakteru słusznie poczytywał sobie za swój największy życiowy sukces. On też, bo któż inny mógł to być, został pierwszym jego dyrektorem. W ciągu krótkiego, gdyby mierzyć czas tylko latami, ale w istocie – przez mnogość dokonań i ogromnego wysiłku w pracy – dla Niego długiego przecież, czasu nadał Ośrodkowi niekwestionowaną rangę w górskim i kulturalnym świecie Krakowa i całej południowej Polski.

Prawdą jednak jest również, że to On właśnie potrafił przyciągać ludzi do swoich idei i następnie zapalał ich do działalności na wytyczonym przez Niego kierunku, że wreszcie nie przyglądał się tylko potem ich działaniu, a zakasawszy rękawy pomagał, pomagał.

Powiada Ewangelista: „poznacie ich po ich owocach”. Otóż z całą pewnością, aczkolwiek brak jeszcze odpowiedniego dystansu czasowego, który pozwoliłby ocenić całokształt działalności Moskały na tle powojennej historii turystyki górskiej w naszym kraju, można powiedzieć, że były to *d o b r e o w o c e*. A przecież to krótkie, wyżej przedstawione, encyklopedyczne zestawienie Jego dokonań obejmuje zaledwie niektóre tylko rezultaty Jego aktywności. Gdzież bowiem jeszcze opracowywane przezeń przewodniki, informatory, mapy, panoramy, historyczne monografie schronisk górskich, widokówki, fotografie, wreszcie *Turystyczny atlas Tatr Polskich*, który po latach leżenia w wydawnictwie ukazał się na kilka miesięcy przed Jego śmiercią? A i to jeszcze nie wszystko, ileż bowiem rzeczy pozostawił niedokończonych, choć już mocno zaawansowanych w autorskiej realizacji? Gdzież wreszcie cała Jego praca społeczna, której zasięg ilustruje, zapewne niepełny, wykaz pełnionych przezeń funkcji społecznych pełnionych w różnych okresach życia: przewodniczącego Podkomisji Kultury i Historii Turystyki Górskiej KTG ZG PTTK, wiceprzewodniczącego KTG ZG PTTK, przewodniczącego Podkomisji Zagospodarowania KTG ZG PTTK, prezesa założonego przezeń Klubu Baców PTTK, przewodniczącego Komisji Rewizyjnej Koła Grodzkiego PTTK w Krakowie, a ostatnio członka Głównej Komisji Rewizyjnej ZG PTTK, także wiceprezesa Krakowskiego Towarzystwa Fotograficznego.

Za swą działalność i oddanie sprawom górskim został uhonorowany wieloma odznaczeniami i nagrodami, najwyżej jednak cenił sobie godność Honorowego Członka naszego Towarzystwa, którą nadał Mu Walny Zjazd PTTK w roku 1989.

Edward Moskała był człowiekiem odważnym, o mocnej, wyrazistej osobowości, na dodatek – jak wspomniano – był człowiekiem czynu. Zdecydowanie bronił własnych poglądów i nie łatwo było przekonać Go do ich zmiany. Tacy ludzie nieraz wzbudzają kontrowersje swoją postawą, nie inaczej też było z Nim. Godne podkreślenia jest jednak, że spierając się ze swymi adwersarzami, potrafił przecież dostrzegać ich dodatnie cechy i doceniać ich osiągnięcia. Niewielu jest ludzi, którzy potrafią zająć takie stanowisko.

Mimo że miał jeszcze tyle do zrobienia, umarł, mając spełnione życie, jak mało kto.

Cześć Jego pamięci !

Wiesław A. Wójcik

IZABELA WYGLĄDACZ / 1917 - 1995 /

Członek Honorowy PTTK

W słoneczne południe 31 lipca 1995 roku na pięknym cmentarzu zielonogórskim żegnaliśmy Koleżankę IZABELĘ WYGLĄDACZ, Członka Honorowego PTTK.

Znana była szeroko i ceniona w kręgach naszego Towarzystwa. Urodzona we Wrześni w roku 1917 u progu niepodległej Polski, uzyskała rzadkie jeszcze wtedy w Wielkopolsce wykształcenie średnie w Lesznie. Tam też podjęła pracę zawodową w administracji państwowej, a działalność społeczną w PCK. Cechą charakterystyczną jej postępowania życiowego była pomoc ludziom i społeczeństwu. Po ostatniej wojnie, gdy na Ziemiach Odzyskanych powstało nowe województwo zielonogórskie, przeniosła się do Zielonej Góry. Tu pracę swą zawodową związała z działalnością społeczną w Polskim Towarzystwie Turystyczno-Krajoznawczym, które wtedy organizowało tu swe władze okręgowe. Przez ponad 30 lat była na różnych szczeblach tych władz rzeczywistym, a nie tylko formalnym działaczem Towarzystwa. Naprzód członkiem Zarządu Okręgu, potem od 1953 roku urzędującym sekretarzem, w następnych kadencjach wiceprezesem i prezesem Okręgu. Uprawiała turystykę kolarską, łącząc ją z odwiedzinami w oddziałach terenowych, gdyż w początkowych latach komunikacja w województwie nie była jeszcze najlepsza. Uzyskała stopień Przewodnika Turystyki Kolarskiej, a następnie godność Członka Honorowego PTTK, jako pierwsza, a do niedawna jedyna osoba w województwie.

W latach siedemdziesiątych zajęła się gorliwie ochroną środowiska, będąc przez wiele lat przewodniczącą Wojewódzkiej Komisji Ochrony Przyrody. Nawiązała bliską współpracę z Ligą Ochrony Przyrody, której działaczem była również przez wiele lat. Wyróżniona została tam Złotą Odznaką LOP i rzadko nadawaną odznaką "Zasłużony dla Ochrony Przyrody".

Swą życzliwością, uśmiechem i pogodą ducha zapisała się trwale w pamięci działaczy PTTK, a ofiarną pracą w historii Towarzystwa.

JERZY GROBELNY / 1929 - 1995 /

9 lipca 1995 r. zmarł JERZY GROBELNY, były dyrektor Rejonu Telekomunikacji w Krotoszynie, odznaczony Srebrnym Krzyżem Zasługi, Złotą Odznaką - Zasłużony Pracownik Łączności i innymi odznaczeniami resortowymi.

Urodził się w 1929 r. Przez wiele lat z wielkim zamiłowaniem uprawiał turystykę górską. Góry umiłował nad wszystko - przede wszystkim Tatry, ale także te niższe, jak Beskidy, Karkonosze czy Pieniny. Uprawiał też turystykę pieszą i kajakową.

Był wieloletnim członkiem PTTK, od 1969 r. był członkiem Zarządu Oddziału, a w latach 1976-1992 prezesem Oddziału. Jako organizator wielu imprez turystycznych, głównie dla młodzieży starał się w pełni wykorzystać wartości wychowawcze tkwiące w turystyce i krajoznawstwie. Turystykę i krajoznawstwo traktował szeroko - stąd wywodziło się Jego zainteresowanie przyrodą, zabytkami, muzealnictwem oraz wycieczkami autokarowymi. Działał w Straży Ochrony Przyrody PTTK oraz Służbie Kultury Szlaku. Był pilotem wycieczek krajowych.

Wiele troski poświęcił krotoszyńskiemu Muzeum PTTK. Dzięki między innymi Jego zaangażowaniu zachowało ono PTTK-owski szyld i przetrwało najtrudniejszy okres.

Zmarł nagle, w pełni sił. Dla krotoszyńskiego środowiska turystyczno-krajoznawczego Jego odejście stanowi szczególnie dotkliwą stratę.

Za działalność społeczną w Towarzystwie wyróżniony był m.in. Złotą Honorową Odznaką PTTK, Odznaką "25 lat w PTTK", Medalem 100-lecia Turystyki Polskiej, Regionalną Honorową Odznaką PTTK woj. Kaliskiego, Odznaką "Turysta Senior".

11 lipca na cmentarzu w Krotoszynie żegnały Go delegacje oddziałów PTTK woj. kaliskiego oraz licznie zgromadzeni turyści i mieszkańcy miasta.

Zarząd Oddziału PTTK
w Krotoszynie

W dniu 7 września 1995 r. w czasie Ogólnopolskiego Rajdu Górskiego Przewodników PTTK w Zakopanem zginęła śmiercią tragiczną w Tatrach nasza Koleżanka KRYSZYNA LIS.

Żegnamy Cię, Krysiu, nasza Koleżanko z Koła Przewodników PTTK w Żyrardowie. Lubiałaś góry, szczególnie upodobałaś Sobie Tatry. Bardzo cieszyłaś się z kolejnego spotkania z nimi. I właśnie Tatry, Twoje ukochane góry zabrały nam Ciebie.

Zadajemy sobie więc pytanie. Po co chodzimy po górach? W imię czego wspinamy się z trudem na górskie percie korzystając z pomocy łańcuchów i klamer? Co odnajdujemy w atmosferze tatrzańskich schronisk górskich znanych ze spartańskich warunków, tak różnych od naszych wygodnych i przytulnych mieszkań?

Trudno odpowiedzieć na to pytanie jednym zdaniem. Chodzimy po górach, bo spotykamy tam ludzi, którzy myślą tak samo jak my, którzy na tle majestatycznego górskiego krajobrazu wydają nam się szczególnie bliscy i bogaci wewnętrznie. Chodzimy po górach dla ich wspaniałych widoków: szczytów, grani, urwisk i przełęczy zmieniających się w trakcie górskiej wędrówki jak w kalejdoskopie. Chodzimy po górach, bo chcemy zapomnieć o codziennych kłopotach i troskach, patrzeć na świat z wysokości obłoków, próbować bardziej poznać jego naturę i boski kształt, zadumać się nad ludzkim losem i marnością spraw doczesnych i nie przypadkiem szlak, który nie dane Ci było ukończyć podarował turystom wysłannik Pana Boga - ks. Walenty Gadowski z Zakopanego.

Ale góry mają i swoją drugą naturę. Bardzo strzegą swoich tajemnic i dostępu do nich. Dziwimy się tylko dlaczego zabrały nam Ciebie, która nie miałaś ambicji zgłębiania ich tajemnych sekretów i pojmowałaś je w sposób bardzo prosty, że góry są aby po nich chodzić.

Żegnamy Cię Krysiu na tej ostatniej wędrówce Twego doczesnego żywota. Żegnają Cię przewodnicy z całej Polski, którzy w tych dniach myślami są z Tobą i Twoją Rodziną.

Cześć Twojej Pamięci !

WYKAZ DZIAŁACZY TOWARZYSTWA WYRÓŻNIONYCH I ODZNACZONYCH
PRZEZ ZARZĄD GŁÓWNY PTTK W OKRESIE OD 1 DO 9 WRZEŚNIA 1995 R.

ZŁOTA HONOROWA ODZNAKA PTTK

L.p.	Nr leg.	Data nad.	Nazwisko	Imię	Jednostka wnioskująca
1	13000	95-09-01	HOFFMAN	MARIA MAŁGORZATA	ODDZIAŁ WARSZAWA ŚRÓDMIEŚCIE
2	13001	95-09-01	NODZYŃSKI	JACEK	ODDZIAŁ "TATRZAŃSKI" w ZAKOPANEM
3	13002	95-09-01	MACIATA	JÓZEF	ODDZIAŁ "TATRZAŃSKI" w ZAKOPANEM
4	13003	95-09-01	JÓZKIEWICZ	ROMAN	ODDZIAŁ "TATRZAŃSKI" w ZAKOPANEM
5	13004	95-09-01	JACHEMCZYK	HELENA	ODDZIAŁ PSZCZYNA
6	13005	95-09-01	SZCZEPEK	ANDRZEJ	ODDZIAŁ KRAKOWSKI
7	13006	95-09-01	DERKACZ	WŁADYSŁAW	ODDZIAŁ KRAKOWSKI
8	13007	95-09-01	PIOTROWICZ	JAN	ODDZIAŁ KRAKOWSKI
9	13008	95-09-01	RZONCA	STEFAN	ODDZIAŁ KRAKOWSKI
10	13009	95-09-01	PHILIPP	WŁODZIMIERZ	ODDZIAŁ KRAKOWSKI
11	13010	95-09-08	KOWALCZYK	JERZY	ODDZIAŁ KALISZ
12	13011	95-09-08	RACZ	JANUSZ	ODDZIAŁ OSTRÓW WIELKOPOLSKI
13	13012	95-09-08	SZCZEPANIAK	ADELA	ODDZIAŁ OSTRÓW WIELKOPOLSKI
14	13013	95-09-08	ZAJĄC	ADAM	ODDZIAŁ PINCZÓW
15	13014	95-09-08	STEFANIAK	ZOFIA	REGIONALNY ODDZIAŁ "SZLAK BRDY"BYDGOSZCZ
16	13015	95-09-08	KUBIAK	BAŘBARA	REGIONALNY ODDZIAŁ "SZLAK BRDY"BYDGOSZCZ
17	13016	95-09-08	KOŁO PRZEWODNIKÓW "RZĘPIOR"	PRZY O/WROCŁAW ŚRÓDM.	ODDZIAŁ WROCŁAW ŚRÓDMIEŚCIE
18	13017	95-09-08	KOPYDŁOWSKA - KACZOROWSKA	BARBARA	ODDZIAŁ WROCŁAW ŚRÓDMIEŚCIE
19	13018	95-09-08	ŁUKASZCZYK	ALCJZY	ODDZIAŁ EORY
20	13019	95-09-08	KOŁO PTTK "SOKOL" PRZY KB	"FADOM"S.A.W ŻORACH	ODDZIAŁ EORY
21	13020	95-09-08	BIELAS	LESZEK	ODDZIAŁ TARNOWSKIE GÓRY
22	13021	95-09-08	ZIEMIANEK	TADEUSZ	ODDZIAŁ TARNOWSKIE GÓRY
23	13022	95-09-08	ŁAPA	RYSZARD	ODDZIAŁ w ZAMOŚCIU
24	13023	95-09-08	SZEPIEL	ADAM	REGIONALNY ODDZIAŁ w BIALYMSTOKU
25	13024	95-09-08	BUCZAK	KRZYSZTOF	ODDZIAŁ w ZAMOŚCIU
26	13025	95-09-08	SŁONIEWSKI	EDWARD	ODDZIAŁ w ZAMOŚCIU
27	13026	95-09-08	DOLŃSKA	ANNA	KOŁO ZAKŁADOWE przy ZPS "LUBIANA"
28	13027	95-09-08	BIELA	BOŻENA	KOŁO ZAKŁADOWE przy ZPS "LUBIANA"
29	13028	95-09-08	KUŹMICZ	JÓZEF	ODDZIAŁ ZAKŁADOWY - MPK WROCŁAW
30	13029	95-09-08	SIDZ	ALFONS	ODDZIAŁ BIALYSTOK
31	13030	95-09-08	BALOWSKI	MIECZYŚŁAW	ODDZIAŁ ZIEMI PROCHOWICKIEJ w PROCHOWICACH
32	13031	95-09-08	WILPOT	KLAUDIUSZ	ODDZIAŁ ZAKŁADOWY HUTY "BATORY"
33	13032	95-09-08	JĘDRZEJEWSKI	JÓZEF	ODDZIAŁ ZAKŁADOWY HUTY "BATORY"
34	13033	95-09-08	CZUPRYNA	TADEUSZ	ODDZIAŁ RYBNIK
35	13034	95-09-08	GRUBER	ZDZISŁAW	ODDZIAŁ "ZIEMI BABIOGÓRSKIEJ"
36	13035	95-09-08	BUJOCZEK	EUGENIUSZ	ODDZIAŁ MIEJSKI KATOWICE
37	13036	95-09-08	KOŁO PTTK NR 195 PRZY KZA	KATOWICE S.A.	ODDZIAŁ MIEJSKI KATOWICE
38	13037	95-09-08	SWIERCZEK	HENRYK	ODDZIAŁ MIEJSKI KATOWICE
39	13038	95-09-08	STYPA	JERZY	ODDZIAŁ MIEJSKI KATOWICE
40	13039	95-09-08	KOLONKO	TADEUSZ	ODDZIAŁ "BESKID ŚLĄSKI"
41	13040	95-09-08	GILAR	KAROL	ODDZIAŁ "BESKID ŚLĄSKI"
42	13041	95-09-08	CIEŚLAR	PAWEŁ	ODDZIAŁ "BESKID ŚLĄSKI"
43	13042	95-09-08	ZAHRAJ	JERZY	ODDZIAŁ "BESKID ŚLĄSKI"
44	13043	95-09-08	NIEMCZYK	JERZY	ODDZIAŁ "BESKID ŚLĄSKI"
45	13044	95-09-08	SKOCZYŁAS	JERZY	ODDZIAŁ "BESKID ŚLĄSKI"
46	13045	95-09-08	SZYMAŃSKI	JACEK	ODDZIAŁ "BESKID ŚLĄSKI"
47	13046	95-09-08	PIERGIES	KAZIMIERZ	ODDZIAŁ "ZIEMI BABIOGÓRSKIEJ"
48	13047	95-09-08	SARLEJ	ADAM	ODDZIAŁ "ZIEMI BABIOGÓRSKIEJ"
49	13048	95-09-08	MYDLARZ	JERZY	ODDZIAŁ "ZIEMI BABIOGÓRSKIEJ"
50	13049	95-09-08	FITAK	FRANCISZEK	ODDZIAŁ "ZIEMI BABIOGÓRSKIEJ"
51	13050	95-09-08	JASIŃSKA	IZABELA	ODDZIAŁ "ZIEMI BABIOGÓRSKIEJ"
52	13051	95-09-08	CAŁKA	ANTONI	ODDZIAŁ ZAKŁADOWY "MEBLARZ"-SWARZĘDZ
53	13052	95-09-08	GRAJEK	ANTONI	ODDZIAŁ ZAKŁADOWY "MEBLARZ"-SWARZĘDZ
54	13053	95-09-08	KŁOREK	ZENON	ODDZIAŁ ZAKŁADOWY "MEBLARZ"-SWARZĘDZ
55	13054	95-09-08	ZIĘBA	ALICJA	ODDZIAŁ WARSZAWA ŚRÓDMIEŚCIE
56	13055	95-09-08	WIECZORKOWSKI	HENRYK	ODDZIAŁ WARSZAWA ŚRÓDMIEŚCIE

L.p.	Nr leg.	Data nad.	Nazwisko	Imię	Jednostka wnioskująca
1	21076	95-09-01	BATKO	JAN	ODDZIAŁ MYŚLENICE - "LUBOMIR"
2	21077	95-09-01	WOJTYŁA	FELICJA	ODDZIAŁ PSZCZYNA
3	21078	95-09-01	STRYSZEWSKI	MAREK	ODDZIAŁ KRAKOWSKI
4	21079	95-09-01	FUCHS	KRYSTYNA	ODDZIAŁ OLSZTYŃSKI
5	21080	95-09-08	DRZEWIECKA	IRENA	ODDZIAŁ KALISZ
6	21081	95-09-08	WENCFEL	PIOTR	ODDZIAŁ KALISZ
7	21082	95-09-08	KALAK	URSZULA	ODDZIAŁ KROTOSZYN
8	21083	95-09-08	STANKIEWICZ	ANDRZEJ	ODDZIAŁ KROTOSZYN
9	21084	95-09-08	GABRYEL	HALINA	ODDZIAŁ KROTOSZYN
10	21085	95-09-08	BERNARD	WACŁAW	ODDZIAŁ OSTRÓW WIELKOPOLSKI
11	21086	95-09-08	NIEŁACNA	JADWIGA	ODDZIAŁ OSTRÓW WIELKOPOLSKI
12	21087	95-09-08	GRZESZCZYK	STANISŁAW	ODDZIAŁ OSTRÓW WIELKOPOLSKI
13	21088	95-09-08	CICHOSZ	LEONARD	ODDZIAŁ OSTRÓW WIELKOPOLSKI
14	21089	95-09-08	BARTOSZEWSKI	WŁADYSŁAW	ODDZIAŁ OSTRÓW WIELKOPOLSKI
15	21090	95-09-08	SZPILEWSKA	WANDA	ZARZĄD GŁÓWNY -KOMISJA OPIEKI nad ZABYTKAMI
16	21091	95-09-08	IMIĘŁA	EDWARD	ZARZĄD GŁÓWNY -KOMISJA OPIEKI nad ZABYTKAMI
17	21092	95-05-10	PIENKOWSKI	WALDEMAR	ODDZIAŁ ZIELONA GÓRA
18	21093	95-09-08	KUSIAK	ALINA	ODDZIAŁ KŃSKIE
19	21094	95-09-08	MAZUR	TERESA	ODDZIAŁ KŃSKIE
20	21095	95-09-08	WRZESZCZ	MIECZYŚLAWA	ODDZIAŁ KŃSKIE
21	21096	95-09-08	FAWORSKI	BOGDAN	ODDZIAŁ KŃSKIE
22	21097	95-09-08	POLAK	JAN	ODDZIAŁ KŃSKIE
23	21098	95-09-08	SROKA	RYSZARD	ODDZIAŁ PINCZÓW
24	21099	95-09-08	SIUTKA	TADEUSZ	ODDZIAŁ PINCZÓW
25	21100	95-09-08	BYTNER	DANUTA	REGIONALNY ODDZIAŁ "SZLAK BRDY"BYDGOSZCZ
26	21101	95-09-08	TKS PTTK PRZY O/R "SZLAK BRDY"	W BYDGOSZCZY	REGIONALNY ODDZIAŁ "SZLAK BRDY"BYDGOSZCZ
27	21102	95-09-08	LEHMANN	MICHAŁ	REGIONALNY ODDZIAŁ "SZLAK BRDY"BYDGOSZCZ
28	21103	95-09-08	MICHON	WENANCJUSZ	ODDZIAŁ WROCŁAW ŚRÓDMIEŚCIE
29	21104	95-09-08	FORREITER	CZESŁAW	ODDZIAŁ EORY
30	21105	95-09-08	MEBLICH	STEFAN	ODDZIAŁ EORY
31	21106	95-09-08	WIDACKA - RUMAS	MAŁGORZATA	ODDZIAŁ EORY
32	21107	95-09-08	GAJEWSKI	KRZYSZTOF	ODDZIAŁ TARNOWSKIE GÓRY
33	21108	95-09-08	ŁYSIK	MARIAN	ODDZIAŁ TARNOWSKIE GÓRY
34	21109	95-09-08	MERDA	MARIA	ODDZIAŁ TARNOWSKIE GÓRY
35	21110	95-09-08	ZEBIK - SARNICKA	BOŻENA	ODDZIAŁ TARNOWSKIE GÓRY
36	21111	95-09-08	SAS	MARIAN	ODDZIAŁ TARNOWSKIE GÓRY
37	21112	95-09-08	SZEWERDA	ANDRZEJ	ODDZIAŁ TARNOWSKIE GÓRY
38	21113	95-09-08	SZEWERDA	RAJMUND	ODDZIAŁ TARNOWSKIE GÓRY
39	21114	95-09-08	POKRYWA	TADEUSZ	SAM.SZKOL.ODDZIAŁ przy ZSL w KRAKOWIE
40	21115	95-09-08	DZIERŻANOWSKI	TOMASZ	REGIONALNY ODDZIAŁ w BIAŁYMSTOKU
41	21116	95-09-08	MOLL	JULIUSZ	ODDZIAŁ ZAKŁADOWY - MPK WROCŁAW
42	21117	95-09-08	KORZENIOWSKI	JANUSZ	ODDZIAŁ ZAKŁADOWY - MPK WROCŁAW
43	21118	95-09-08	SIEWAK	RYSZARD	ODDZIAŁ ZAKŁADOWY - MPK WROCŁAW
44	21119	95-09-08	GROCHOWSKA	MARIA	ODDZIAŁ ZIEMI PROCHOWICKIEJ w PROCHOWICACH
45	21120	95-09-08	ROJEWSKI	TEDEUSZ	ODDZIAŁ ZIEMI PROCHOWICKIEJ w PROCHOWICACH
46	21121	95-09-08	ROJEWSKA	HALINA	ODDZIAŁ ZIEMI PROCHOWICKIEJ w PROCHOWICACH
47	21122	95-09-08	RUCHAŁA	KRZYSZTOF	ODDZIAŁ ZIEMI PROCHOWICKIEJ w PROCHOWICACH
48	21123	95-09-08	GŁOWACZ	ANTONI	ODDZIAŁ ZAKŁADOWY HUTY "BATORY"
49	21124	95-09-08	BAMBER	WALDEMAR	ODDZIAŁ WOJSKOWY im.ppor.RYSZARDA KULESZY
50	21125	95-09-08	STEFANSKI	MAREK	ODDZIAŁ WOJSKOWY im.ppor.RYSZARDA KULESZY
51	21126	95-09-08	KARWOT	HERBERT	ODDZIAŁ RYBNIK
52	21127	95-09-08	POCHOPIEN	KAZIMIERZ	ODDZIAŁ "ZIEMI BABIOGÓRSKIEJ"
53	21128	95-09-08	BUCHTA	HUBERT	ODDZIAŁ MIEJSKI KATOWICE
54	21129	95-09-08	GUBERNAT	ROBERT	ODDZIAŁ MIEJSKI KATOWICE
55	21130	95-09-08	HĄŁACZ	ANTONI	ODDZIAŁ MIEJSKI KATOWICE
56	21131	95-09-08	KANIEWSKI	EDWARD	ODDZIAŁ MIEJSKI KATOWICE
57	21132	95-09-08	ŁAPINSKA	MARIA	ODDZIAŁ MIEJSKI KATOWICE
58	21133	95-09-08	PASKO	MAŁGORZATA	ODDZIAŁ MIEJSKI KATOWICE
59	21134	95-09-08	TROSZOK	LIDIA	ODDZIAŁ "BESKID ŚLĄSKI"
60	21135	95-09-08	SZYMAŁA	ALFRED	ODDZIAŁ "BESKID ŚLĄSKI"

61	21136	95-09-08	SZAFARCZYK	TADEUSZ	ODDZIAŁ "BESKID ŚLĄSKI"
62	21137	95-09-08	POŁOK	JAN	ODDZIAŁ "BESKID ŚLĄSKI"
63	21138	95-09-08	OCETKIEWICZ	WIESŁAW	ODDZIAŁ "BESKID ŚLĄSKI"
64	21139	95-09-08	MRÓGALA	JAN	ODDZIAŁ "BESKID ŚLĄSKI"
65	21140	95-09-08	MARTYNEK	KRYSTYNA	ODDZIAŁ "BESKID ŚLĄSKI"
66	21141	95-09-08	KUC	JOLANTA	ODDZIAŁ "BESKID ŚLĄSKI"
67	21142	95-09-08	ISKRZYCKA	MARIA	ODDZIAŁ "BESKID ŚLĄSKI"
68	21143	95-09-08	GREN	KRZYSZTOF	ODDZIAŁ "BESKID ŚLĄSKI"
69	21144	95-09-08	FILARY	JAN	ODDZIAŁ "BESKID ŚLĄSKI"
70	21145	95-09-08	TURSKI	JERZY	ODDZIAŁ "BESKID ŚLĄSKI"
71	21146	95-09-08	GÓRALIK	MAREK	ODDZIAŁ "BESKID ŚLĄSKI"
72	21147	95-09-08	DUSTOR	JÓZEF	ODDZIAŁ "BESKID ŚLĄSKI"
73	21148	95-09-08	EYŁA	BRONISŁAW	ODDZIAŁ "BESKID ŚLĄSKI"
74	21149	95-09-08	WACHOWSKA	HELENA	ODDZIAŁ "BESKID ŚLĄSKI"
75	21150	95-09-08	PILSZAK	EMILIA	ODDZIAŁ "ZIEMI BABIOGÓRSKIEJ"
76	21151	95-09-08	ŻAK	WOJCIECH	ODDZIAŁ "ZIEMI BABIOGÓRSKIEJ"
77	21152	95-09-08	ŻAK	JERZY	ODDZIAŁ "ZIEMI BABIOGÓRSKIEJ"
78	21153	95-09-08	PAWLIK	PIOTR	ODDZIAŁ "ZIEMI BABIOGÓRSKIEJ"
79	21154	95-09-08	GOLEC	CZESŁAW	ODDZIAŁ "ZIEMI BABIOGÓRSKIEJ"
80	21155	95-09-08	HUDZIAK	EDWARD	ODDZIAŁ "ZIEMI BABIOGÓRSKIEJ"
81	21156	95-09-08	CZYŻEWSKI	CZESŁAW	ODDZIAŁ ZAKŁADOWY "MEBLARZ"-SWARZĘDZ
82	21157	95-09-08	GOŁEMBOWSKA	JUSTYNA	ODDZIAŁ ZAKŁADOWY "MEBLARZ"-SWARZĘDZ
83	21158	95-09-08	SOLTYSIAK	STANISŁAWA	ODDZIAŁ ZAKŁADOWY "MEBLARZ"-SWARZĘDZ
84	21159	95-09-08	ŻUREK	REGINA	ODDZIAŁ ZAKŁADOWY "MEBLARZ"-SWARZĘDZ

ZASŁUŻONY W PRACY PTTK - ODZNAKA ZŁOTA MŁODZIEŻOWA

L.p.	Nr leg.	Data nad.	Nazwisko	Imię	Jednostka wnioskująca
1	3502	95-09-01	FAMUŁOZ	EMANUEL	ODDZIAŁ PSZCZYNA
2	3503	95-09-08	PIKUL	JERZY	ODDZIAŁ PIŃCZÓW
3	3504	95-09-08	ZNOJEK	TERESA	ODDZIAŁ PIŃCZÓW
4	3505	95-09-08	CIESLEWICZ	ZBIGNIEW	REGIONALNY ODDZIAŁ "SZLAK BRDY"BYDGOSZCZ
5	3506	95-09-08	DZIUBA	STANISŁAW	ODDZIAŁ WROCŁAW ŚRÓDMIEŚCIE
6	3507	95-09-08	MITAS	ROMAN	ODDZIAŁ TARNOWSKIE GÓRY
7	3508	95-09-08	SZOPA	ANDRZEJ	ODDZIAŁ PRZEMYSŁ
8	3509	95-09-08	SZEPIEL	ADAM	REGIONALNY ODDZIAŁ w BIAŁYMSTOKU
9	3510	95-09-08	MALEWICZ	WALDEMAR	REGIONALNY ODDZIAŁ w BIAŁYMSTOKU
10	3511	95-09-08	BONDZIOR	BOGUSŁAW	ODDZIAŁ ZIEMI PROCHOWICKIEJ w PROCHOWICACH
11	3512	95-09-08	WÓJCIAK	MIROŚLAW	ODDZIAŁ WOJSKOWY im.ppor.RYSZARDA KULESZY
12	3513	95-09-08	MACIEJUK	FRANCISZEK	ODDZIAŁ WOJSKOWY im.ppor.RYSZARDA KULESZY
13	3514	95-09-08	JASKUŁA	PRZEMYSŁAW	ODDZIAŁ WOJSKOWY im.ppor.RYSZARDA KULESZY
14	3515	95-09-08	MALAGA	JAN	ODDZIAŁ "ZIEMI BABIOGÓRSKIEJ"
15	3516	95-09-08	ŚWIERZY	ANDRZEJ	ODDZIAŁ MIEJSKI KATOWICE
16	3517	95-09-08	SĘOTA	ANDRZEJ	ODDZIAŁ "BESKID ŚLĄSKI"
17	3518	95-09-08	KUBIAK	PAWEŁ	ODDZIAŁ ZAKŁADOWY "MEBLARZ"-SWARZĘDZ

ZASŁUŻONY W PRACY PTTK-ODZNAKA SREBRNA MŁODZIEŻOWA

L.p.	Nr leg.	Data nad.	Nazwisko	Imię	Jednostka wnioskująca
1	5980	95-09-01	BARTOSZEK	JULIAN	ODDZIAŁ MYŚLENICE - "LUBOMIR"
2	5981	95-09-01	STĘPIEN	JÓZEF	ODDZIAŁ PSZCZYNA
3	5982	95-09-01	KOCIOŁEK	JAN	ODDZIAŁ PSZCZYNA
4	5983	95-09-01	SZINDLER	CZESŁAW	ODDZIAŁ PSZCZYNA
5	5984	95-09-01	KASPRZYK	IRENEUSZ	ODDZIAŁ PSZCZYNA
6	5985	95-09-01	BARGIEL	KRZYSZTOF	ODDZIAŁ MYŚLENICE - "LUBOMIR"
7	5986	95-09-08	BĘBEN - JAWORSKA	HELENA	ODDZIAŁ WROCŁAW ŚRÓDMIEŚCIE
8	5987	95-09-08	TYRKA	LUDWIK	ODDZIAŁ WROCŁAW ŚRÓDMIEŚCIE

9	5988	95-09-08	MIZIA	STEFAN	ODDZIAŁ WROCŁAW ŚRÓDMIEŚCIE
10	5989	95-09-08	JABŁOŃSKA	TERESA	ODDZIAŁ CHEŁM
11	5990	95-09-08	PAWLAK	JOLANTA	ODDZIAŁ CHEŁM
12	5991	95-09-08	POMORSKI	TADEUSZ	ODDZIAŁ KOZIENICE
13	5992	95-09-08	SZABROW	MICHAŁ	SAM.SZKOL.ODDZIAŁ przy ZSL w KRAKOWIE
14	5993	95-09-08	PAMUTA	ZYGMUNT	SAM.SZKOL.ODDZIAŁ przy ZSL w KRAKOWIE
15	5994	95-09-08	ALEKSANDROWICZ	MACIEJ	SAM.SZKOL.ODDZIAŁ przy ZSL w KRAKOWIE
16	5995	95-09-08	SZELEZIN	IRENA	ODDZIAŁ w ZAMOŚCIU
17	5996	95-09-08	ŁASEK	GRZEGORZ	ODDZIAŁ w ZAMOŚCIU
18	5997	95-09-08	ŁASEK	JAROSŁAWA	ODDZIAŁ w ZAMOŚCIU
19	5998	95-09-08	GOŁUCH	DONATA	ODDZIAŁ PRZY KLUBIE SOW WROCŁAW
20	5999	95-09-08	MOTYLEWSKA	JANINA	ODDZIAŁ "BESKID ŚLĄSKI"
21	6000	95-09-08	KRUTYKA	MARIA	ODDZIAŁ "BESKID ŚLĄSKI"
22	6001	95-09-08	GŁUCHOWSKI	PIOTR	ODDZIAŁ "BESKID ŚLĄSKI"
23	6002	95-09-08	DUDZIŃSKA	FELICJA	ODDZIAŁ "BESKID ŚLĄSKI"
24	6003	95-09-08	MRUŁA	JAN	ODDZIAŁ ZAKŁADOWY "MEBLARZ"-SWARZĘDZ
25	6004	95-09-08	ZAJĄCZEK	REGINA	ODDZIAŁ ZAKŁADOWY "MEBLARZ"-SWARZĘDZ

ZASŁUŻONY PRACOWNIK PTTK ODZNAKA ZŁOTA

L.p.	Nr leg.	Data nad.	Nazwisko	Imię	Jednostka wnioskująca
1	757	95-09-08	MOMOT	DANUTA	ODDZIAŁ w ZAMOŚCIU
2	758	95-09-08	SZUPINA	ALCJZY	ODDZIAŁ "BESKID ŚLĄSKI"
3	759	95-09-08	CZYŻ	MARIA	ODDZIAŁ "BESKID ŚLĄSKI"

ZASŁUŻONY PRACOWNIK PTTK ODZNAKA SREBRNA

L.p.	Nr leg.	Data nad.	Nazwisko	Imię	Jednostka wnioskująca
1	2030	95-09-08	SROKA	RYSZRD	ODDZIAŁ PINCZÓW
2	2031	95-09-08	JEŻEWSKA	RENATA	REGIONALNY ODDZIAŁ "SZLAK BRDY"BYDGOSZCZ
3	2032	95-09-08	MARGOL	STANISŁAW	ODDZIAŁ w ZAMOŚCIU
4	2033	95-09-08	WRZESIŃSKI	ALFRED	ODDZIAŁ w ZAMOŚCIU
5	2034	95-09-08	KABACZYŃSKA	MARIA	ODDZIAŁ w ZAMOŚCIU

DYPLOM HONOROWY PTTK

L.p.	Nr leg.	Data nad.	Nazwisko	Imię	Jednostka wnioskująca
1	116	95-09-01	ZAWADZKA	ELŻBIETA	ODDZIAŁ OLSZTYŃSKI
2	117	95-09-08	WYDZIAŁ KULTURY I SZTUKI	SIT UM W KALISZU	ODDZIAŁ KALISZ
3	118	09-09-08	WKSIT URZĘDU WOJEWÓDZKIEGO	W KALISZU	ODDZIAŁ KALISZ
4	119	95-09-08	HECKERT	MAREK	REGIONALNY ODDZIAŁ "SZLAK BRDY"BYDGOSZCZ
5	120	95-09-08	AKADEMIA MEDYCZNA	W WARSZAWIE	ODDZIAŁ w ZAMOŚCIU
6	121	95-09-08	ZARZĄD OKREGU LOK	W ZAMOŚCIU	ODDZIAŁ w ZAMOŚCIU
7	122	95-09-08	ZARZĄD WOJEWÓDZKI TKKF	W ZAMOŚCIU	ODDZIAŁ w ZAMOŚCIU
8	123	95-09-08	CAPUTA	ZDZISŁAW	ODDZIAŁ PRZY KLUBIE SOW WROCŁAW
9	124	95-09-08	CHASZCZEWSKI	KRZYSZTOF	ODDZIAŁ PRZY KLUBIE SOW WROCŁAW
10	125	95-09-08	MIELNICZUK	JAN	ODDZIAŁ PRZY KLUBIE SOW WROCŁAW
11	126	95-09-08	HRYNIEWICZ	WŁADYSŁAW	ODDZIAŁ PRZY KLUBIE SOW WROCŁAW
12	127	95-09-08	PARCIA	RYSZARD	ODDZIAŁ PRZY KLUBIE SOW WROCŁAW
13	128	95-09-08	MUTH	ANDRZEJ	ODDZIAŁ PRZY KLUBIE SOW WROCŁAW
14	129	95-09-08	GÓRSKI	LUCJAN	ODDZIAŁ PRZY KLUBIE SOW WROCŁAW

15	130	95-09-08	PEŁKA	JERZY	ODDZIAŁ W CIECHANOWIE
16	131	95-09-08	SZKOŁA PODSTAWOWA W WĄGRODNIE		ODDZIAŁ ZIEMI PROCHOWICKIEJ w PROCHOWICACH
17	132	95-09-08	BUGAJSKA	ZOFIA	ODDZIAŁ "ZIEMI BABIOGÓRSKIEJ"
18	133	95-09-08	SMOK	LUCYNA	ODDZIAŁ ZAKŁADOWY "MEBLARZ"-SWARZĘDZ
19	134	95-09-08	GRUSZKA	JERZY	ODDZIAŁ ZAKŁADOWY "MEBLARZ"-SWARZĘDZ
20	135	95-09-08	SZYMCZAK	JACEK	ODDZIAŁ ZAKŁADOWY "MEBLARZ"-SWARZĘDZ

DYPLOM PTTK

L.p.	Nr leg.	Data nad.	Nazwisko	Imię	Jednostka wnioskująca
1	1069	95-09-01	WLIZIK-FÓJCIK	MARIA	ODDZIAŁ PSZCZYNA
2	1070	95-09-01	NEPERT	URSZULA	ODDZIAŁ PSZCZYNA
3	1071	95-09-01	OLSZYNKA	WŁODZIMIERZ	ODDZIAŁ KRAKOWSKI
4	1072	95-09-08	FLORCZYK	ZENON	ODDZIAŁ KALISZ
5	1073	95-09-08	LASIECKA	IZABELA BARBARA	ODDZIAŁ KALISZ
6	1074	95-09-08	JAWORSKI	STEFAN	ODDZIAŁ KALISZ
7	1075	95-09-08	TROCHA	ZENON	ODDZIAŁ KALISZ
8	1076	95-09-08	WODICZKO	MAREK	ODDZIAŁ KALISZ
9	1077	95-09-08	STRUGLISŃKI	RYSZARD	ODDZIAŁ KALISZ
10	1078	95-09-08	MISSALLA	STANISŁAW	ODDZIAŁ KALISZ
11	1079	95-09-08	SKRZYPNIAK	MARIA ANNA	ODDZIAŁ KALISZ
12	1080	95-09-08	SERBAKOWSKA	BEATA	ODDZIAŁ KALISZ
13	1081	95-09-08	ZAWADZKA	KRYSTYNA	ODDZIAŁ OSTRÓW WIELKOPOLSKI
14	1082	95-09-08	KRÓL	MARIA	ODDZIAŁ OSTRÓW WIELKOPOLSKI
15	1083	95-09-08	URSYN - SZNTYR	ANDRZEJ	ODDZIAŁ WROCŁAW ŚRÓDMIEŚCIE
16	1084	95-09-08	RUMIŃSKI	ANDRZEJ	ODDZIAŁ WROCŁAW ŚRÓDMIEŚCIE
17	1085	95-09-08	MICHAŁOWSKA	ALFREDA	ODDZIAŁ WROCŁAW ŚRÓDMIEŚCIE
18	1086	95-09-08	KOŁO PTTK PRZY PAN. DOMU	DZIEKKA W CHELMIE	ODDZIAŁ CHELM
19	1087	95-09-08	FUDALI	ANTONI	ODDZIAŁ EORY
20	1088	95-09-08	PYSZNY	BOGUSŁAWA	ODDZIAŁ EORY
21	1089	95-09-08	ROGOWSKI	JAN	ODDZIAŁ EORY
22	1090	95-09-08	WOJTAS	ROMAN	ODDZIAŁ EORY
23	1091	95-09-08	SOŁTYS	BOGDAN	ODDZIAŁ EORY
24	1092	95-09-08	SZUBERT	EWA	ODDZIAŁ EORY
25	1093	95-09-08	SZMAŁ	MARIA	SAM.SZKOL.ODDZIAŁ przy ZSL w KRAKOWIE
26	1094	95-09-08	PECZAR	GRZEGORZ	SAM.SZKOL.ODDZIAŁ przy ZSL w KRAKOWIE
27	1095	95-09-08	BARKAN	JOLANTA	SAM.SZKOL.ODDZIAŁ przy ZSL w KRAKOWIE
28	1096	95-09-08	GAŁKA	ANDRZEJ	SAM.SZKOL.ODDZIAŁ przy ZSL w KRAKOWIE
29	1097	95-09-08	STACHURA	MIECZYŚLAW	SAM.SZKOL.ODDZIAŁ przy ZSL w KRAKOWIE
30	1098	95-09-08	KOWALCZYK	RYSZARD	SAM.SZKOL.ODDZIAŁ przy ZSL w KRAKOWIE
31	1099	95-09-08	MAŁEWICZ	HALINA	REGIONALNY ODDZIAŁ w BIAŁYMSTOKU
32	1100	95-09-08	HALICKI	SIAWOMIR	REGIONALNY ODDZIAŁ w BIAŁYMSTOKU
33	1101	95-09-08	OLKOWSKA	MARIANNA	ODDZIAŁ W CIECHANOWIE
34	1102	95-09-08	PSZCZOŁKOWSKA	TERESA	ODDZIAŁ W CIECHANOWIE
35	1103	95-09-08	STANGRODZKA	EWA	ODDZIAŁ W CIECHANOWIE
36	1104	95-09-08	BODA	MIECZYŚLAW	ODDZIAŁ DZIELNICOWY WROCŁAW-KRZYKI
37	1105	95-09-08	KRAWCZYSZYN	ALICJA	ODDZIAŁ DZIELNICOWY WROCŁAW-KRZYKI
38	1106	95-09-08	RAPACZ	EWA	ODDZIAŁ DZIELNICOWY WROCŁAW-KRZYKI
39	1107	95-09-08	BLASZCZYK	JERZY	ODDZIAŁ DZIELNICOWY WROCŁAW-KRZYKI
40	1108	95-09-08	BIALIK	MIKOŁAJ	ODDZIAŁ DZIELNICOWY WROCŁAW-KRZYKI
41	1109	95-09-08	PIKTEL	RYSZARD	ODDZIAŁ DZIELNICOWY WROCŁAW-KRZYKI
42	1110	95-09-08	HERBUS	ANDRZEJ	ODDZIAŁ ZIEMI PROCHOWICKIEJ w PROCHOWICACH
43	1111	95-09-08	KOŁO PTTK "TRAMP"	W PROCHOWICACH	ODDZIAŁ ZIEMI PROCHOWICKIEJ w PROCHOWICACH
44	1112	95-09-08	SMÓŁKA	BERNADETA	ODDZIAŁ RYBNIK
45	1113	95-09-08	GAJDA	ANDRZEJ	ODDZIAŁ RYBNIK
46	1114	95-09-08	GORZAWSKA	ANNA	ODDZIAŁ RYBNIK
47	1115	95-09-08	WRÓBLEWSKI	ADAM	ODDZIAŁ MIEJSKI KATOWICE
48	1116	95-09-08	STYPA	AGNIESZKA	ODDZIAŁ MIEJSKI KATOWICE
49	1117	95-09-08	GOŁASOWSKA	MAŁGORZATA	ODDZIAŁ "BESKID ŚLĄSKI"
50	1118	95-09-08	JAŁOWIEC	HENRYKA	ODDZIAŁ "BESKID ŚLĄSKI"
51	1119	95-09-08	JASZOWSKI	JAN	ODDZIAŁ "BESKID ŚLĄSKI"
52	1120	95-09-08	KANIA	PIOTR	ODDZIAŁ "BESKID ŚLĄSKI"
53	1121	95-09-08	LASOTA	PELAGIA	ODDZIAŁ "BESKID ŚLĄSKI"

54	1144	95-09-08	ŁYTKOWSKA	GRAZYNA	ODDZIAŁ "BESKID ŚLĄSKI"
55	1123	95-09-08	MACURA	WLADYSŁAW	ODDZIAŁ "BESKID ŚLĄSKI"
56	1124	95-09-08	PIECZONKA	MĄGORZATA	ODDZIAŁ "BESKID ŚLĄSKI"
57	1125	95-09-08	PIETRZYK	MAREK	ODDZIAŁ "BESKID ŚLĄSKI"
58	1126	95-09-08	SPRATEK	ALEKSANDRA	ODDZIAŁ "BESKID ŚLĄSKI"
59	1127	95-09-08	STOŁY	FRANCISZEK	ODDZIAŁ "BESKID ŚLĄSKI"
60	1128	95-09-08	TURSKA	EMILIA	ODDZIAŁ "BESKID ŚLĄSKI"
61	1129	95-09-08	BARANOWSKI	KAZIMIERZ	ODDZIAŁ ZAKŁADOWY "MEBLARZ"-SWARZĘDZ
62	1130	95-09-08	DOBRZYŃSKI	RYSZARD	ODDZIAŁ ZAKŁADOWY "MEBLARZ"-SWARZĘDZ
63	1131	95-09-08	GAJEWSKI	ROMUALD	ODDZIAŁ ZAKŁADOWY "MEBLARZ"-SWARZĘDZ
64	1132	95-09-08	KACZMAREK	EUGENIUSZ	ODDZIAŁ ZAKŁADOWY "MEBLARZ"-SWARZĘDZ
65	1133	95-09-08	JĘDRZEJCZAK	JANINA	ODDZIAŁ ZAKŁADOWY "MEBLARZ"-SWARZĘDZ
66	1134	95-09-08	NOWAK	JADWIGA	ODDZIAŁ ZAKŁADOWY "MEBLARZ"-SWARZĘDZ
67	1135	95-09-08	PRZEWŁOCKI	ADAM	ODDZIAŁ ZAKŁADOWY "MEBLARZ"-SWARZĘDZ
68	1136	95-09-08	WIŚNIEWSKI	ZBIGNIEW	ODDZIAŁ ZAKŁADOWY "MEBLARZ"-SWARZĘDZ
69	1137	95-09-08	URBAŃSKI	ANDRZEJ	ODDZIAŁ ZAKŁADOWY "MEBLARZ"-SWARZĘDZ

MEDAL PITK

L.p.	Nr leg.	Data nad.	Nazwisko	Imię	Jednostka wnioskująca
1	334	95-09-01	ZARZĄD ROBÓT PUBLICZNYCH	W STARACHOWICACH	ODDZIAŁ w STARACHOWICACH
2	335	95-09-01	HILLER	WI TOLD	ODDZIAŁ OLSZTYŃSKI
3	336	95-09-08	WOJEWODZKI KONSERWATOR ZABYTKÓW	ZABYTKÓW W KALISZU	ODDZIAŁ KALISZ
4	337	95-09-08	ŁWUZYCKI ODDZIAŁ STRAŻY	GRANICZNEJ W LUBANIU	RADA d/s TURYSTYKI RESORTU SPRAW WEWNĘTRZNYCH
5	338	95-09-08	TUTAK	IRENEUSZ	RADA d/s TURYSTYKI RESORTU SPRAW WEWNĘTRZNYCH
6	339	95-09-08	CENTRUM SZKOLENIA STRAŻY	GRANICZNEJ KETRZYN	RADA d/s TURYSTYKI RESORTU SPRAW WEWNĘTRZNYCH
7	340	95-09-08	PODLĄSKI ODDZIAŁ STRAŻY	GRANICZNEJ BIAŁYSTOK	RADA d/s TURYSTYKI RESORTU SPRAW WEWNĘTRZNYCH
8	341	95-09-08	LECYK	WIESŁAW	RADA d/s TURYSTYKI RESORTU SPRAW WEWNĘTRZNYCH
9	342	95-09-08	PADEO	WŁADYSŁAW	RADA d/s TURYSTYKI RESORTU SPRAW WEWNĘTRZNYCH
10	343	95-09-08	SZULAR	ZDZISŁAW	RADA d/s TURYSTYKI RESORTU SPRAW WEWNĘTRZNYCH
11	344	95-09-08	POMORSKI ODDZIAŁ STRAŻY	GRANICZNEJ	RADA d/s TURYSTYKI RESORTU SPRAW WEWNĘTRZNYCH
12	345	95-09-08	SZCZEPAŃSKI	ZBIGNIEW	REGIONALNY ODDZIAŁ "SZLAK BRDY"BYDGOSZCZ
13	346	95-09-08	ŁUSZCZEWSKI	JAN	ODDZIAŁ im.ROMANA NITRIBITTA w KRYNICY
14	347	95-09-08	KACZOROWSKI	JACEK	ODDZIAŁ im.ROMANA NITRIBITTA w KRYNICY
15	348	95-09-08	BERNACKI	KAZIMIERZ	ODDZIAŁ im.ROMANA NITRIBITTA w KRYNICY
16	349	95-09-08	MULARCZYK	JÓZEF	ODDZIAŁ im.ROMANA NITRIBITTA w KRYNICY
17	350	95-09-08	SZYDŁO	JAN	ODDZIAŁ im.ROMANA NITRIBITTA w KRYNICY
18	351	95-09-08	ŚMIAŁEK	MIECZYSLAW	ODDZIAŁ im.ROMANA NITRIBITTA w KRYNICY
19	352	95-09-08	WŁOCH	JERZY	ODDZIAŁ im.ROMANA NITRIBITTA w KRYNICY
20	353	95-09-08	SIWADEŁOWSKA	BOGUSŁAWA	SAM.SZKOL.ODDZIAŁ przy ZSL w KRAKOWIE
21	354	95-09-08	RINDAL	ARNT MAGNE	SAM.SZKOL.ODDZIAŁ przy ZSL w KRAKOWIE
22	355	95-09-08	BJELLAND	ANNE SOFIE	SAM.SZKOL.ODDZIAŁ przy ZSL w KRAKOWIE
23	356	95-09-08	HORPESTAD	OLE TERJE	SAM.SZKOL.ODDZIAŁ przy ZSL w KRAKOWIE
24	357	95-09-08	SIRKO	URSZULA	ODDZIAŁ w ZAMOŚCIU
25	358	95-09-08	WYSOCKI	KAZIMIERZ	ODDZIAŁ w ZAMOŚCIU
26	359	95-09-08	BACHTA	ALICJA I ADAM	ODDZIAŁ w ZAMOŚCIU
27	360	95-09-08	BACHTA	ELŻBIETA I WALDEMAR	ODDZIAŁ w ZAMOŚCIU
28	361	95-09-08	GOLISZEWSKI	ANTONI	ODDZIAŁ PRZY KLUBIE SOW WROCŁAW
29	362	95-09-08	WŁODZCZYK	ZYGFRYD	ODDZIAŁ PRZY KLUBIE SOW WROCŁAW
30	363	95-09-08	ORNATOWSKI	JANUSZ	ODDZIAŁ PRZY KLUBIE SOW WROCŁAW
31	364	95-09-08	WYŻSZA SZKOŁA OFICERSKA	WE WROCŁAWIU	ODDZIAŁ PRZY KLUBIE SOW WROCŁAW
32	365	95-09-08	BOGUSZEWSKI	LEONARD	ODDZIAŁ PRZY KLUBIE SOW WROCŁAW
33	366	95-09-08	KLUB ŚLĄSKIEGO OKREGU WOJSK.	WE WROCŁAWIU	ODDZIAŁ PRZY KLUBIE SOW WROCŁAW
34	367	95-09-08	TOPCZAK	ALEKSANDER	ODDZIAŁ PRZY KLUBIE SOW WROCŁAW
35	368	95-09-08	KOŁODZIEJSKA	HALINA	ODDZIAŁ ZIEMI PROCHOWICKIEJ w PROCHOWICACH
36	369	95-09-08	RUKAWICZKIN	JERZY	ODDZIAŁ ZIEMI PROCHOWICKIEJ w PROCHOWICACH
37	370	95-09-08	BYKOWSKI	TADEUSZ	ODDZIAŁ ZAKŁADOWY HUTY "BATORY"
38	371	95-09-08	GRABOWSKI	STEFAN	ODDZIAŁ RYBNIK
39	372	95-09-08	JANICKA-KRZYWDA	URSZULA	ODDZIAŁ "ZIEMI BABIOGÓRSKIEJ"
40	373	95-09-08	PILICH	LIDIA	ODDZIAŁ "ZIEMI BABIOGÓRSKIEJ"
41	374	95-09-08	ŚLIWOCKI	JANUSZ	ODDZIAŁ ZAKŁADOWY "MEBLARZ"-SWARZĘDZ

WYKAZ DZIAŁACZY TOWARZYSTWA
ODZNACZONYCH PRZEZ URZĄD KULTURY
FIZYCZNEJ I TURYSTYKI W ROKU 1995.

ODZNAKĘ „ZASŁUŻONEGO DZIAŁACZA TURYSTYKI „

Otrzymali:

w stopniu złotym:

1. Antoni Mosingiewicz	ZG PTTK - KTM
2. Leon Bystrzycki	O/Jaworzno
3. Kazimierz Helbin	O/Jaworzno
4. Czesław Kempłński	O/Jaworzno
5. Antoni Nitoń	O/Jaworzno
6. Danuta Padarewska	O/Jaworzno
7. Ryszard Suropek	O/Jaworzno
8. Leszek Luszowicz	O/Krakowski
9. Wit Tor	O/Krakowski

4. Stefan Nackowski	O/Jaworzno
5. Bogusław Stopa	O/Jaworzno
6. Stanisław Trela	O/Jaworzno
7. Jacek Dobrowolski	O/Krakowski
8. Marian Ferster	O/Krakowski
9. Tadeusz Grabarczyk	O/ przy Klubie SOW Wrocław
10. Eugeniusz Musielak	O/ przy Klubie SOW Wrocław
11. Liwiusz Matus	O/Krakowski
12. Stanisław Hupert	O/Krakowski
13. Kazimierz Pręczek	O/Krakowski
14. Stanisław Tehman	O/Krakowski

w stopniu srebrnym:

1. Józef Banasik	O/Jaworzno
2. Kazimierz Janus	O/Jaworzno
3. Dionizy Koba	O/Jaworzno

w stopniu brązowym:

1. Bogdan Cygan	O/ przy Klubie SOW Wrocław
2. Rajmund Goluch	O/ przy Klubie SOW Wrocław
3. Bożena Jarosz	O/ przy Klubie SOW Wrocław

„Zanim pójdziesz w góry”

Autorzy: A.Jonak, A.Matuszczyk, J.Silberring, S.Urbański

Ta książka może uratować życie!!

Wszystko co należy wiedzieć o górach i turystyce górskiej

Na 140 stronach m.in.:

- Zarys topografii gór polskich
- Przewodniki i mapy turystyczne
- Gdzie szukać literatury górskiej
- Oznakowanie szlaków i tras narciarskich
- Podstawowy ekwipunek letni i zimowy
- Przygotowanie wędrowki
- Wędrowka górską
- Orientacja w terenie
- Niebezpieczeństwa w górach (30 stron)
m.in. burze i pioruny, lawiny, ciemność,
przymusowy biwak
- Meteorologia
- Wypadek w górach
- Rola współtowarzyszy w czasie oczekiwania
na pomoc
- Służba górską w GOPR

Cena 1,80 zł + koszt pocztowy

Przy zamówieniach powyżej 50 egzemplarzy
możliwość negocjacji ceny.

Informacje na temat książki
oraz
przyjmowanie zamówień

Andrzej Starościński
05-070 Sulejówek
I Kadrowej 7
Tel. (022) 78 31 458

WICEPREZES
URZĘDU KULTURY FIZYCZNEJ
I TURYSTYKI

Warszawa, wrzesień, 1995 r.
ul. Świętokrzyska 12
00-916 Warszawa

● CZYM ŻYJEMY W TOWARZYSTWIE ●

Pan

Adam CHYŻEWSKI

Prezes

Polskiego Towarzystwa

Turystyczno-Krajoznawczego

Zarząd Główny

Szanowny Panie Prezesie,

Z okazji pięknego jubileuszu ruchu Przewodnickiego w Polsce przekazuję Panu z tej okazji serdeczne gratulacje i najlepsze życzenia.

Będę miał przyjemność uczestniczyć w tej doniosłej uroczystości i mam nadzieję, że podzielę się z Państwem swoimi osobistymi refleksjami o pracy i dorobku przewodników.

Wówczas to pozwolę sobie zapoznać również wszystkich uczestników spotkania z treścią niniejszego listu.

Turystyka w naszych czasach jest fenomenem gospodarczym, społecznym i kulturowym. Postęp cywilizacyjny, wzrost poziomu wykształcenia i wyższy standard bytowania stwarzają przesłanki do innego, szerszego widzenia świata.

Materialne możliwości i intelektualne potrzeby otwierają przed ludźmi świat pełen zabytków przeszłości, zwyczajów, tradycji narodowych i ludowych obyczajów.

W tej - uznanej od dawna kulturotwórczości i poznawczej roli turystyki ogromną zasługę wnieśli przewodnicy Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego.

To oni w słońcu i ście, śniegu i na mrozie przemierzają góry i doliny, miasta, miasteczka i wsie pokazując i głosząc turystom chwałę polskiej ziemi. To dzięki między innymi ich pracy tradycja Polski, skarby jej architektury, sztuki zdobniczej i dekoracyjnej, znalazły rzesze wiernych widzów i aktywnych odbiorców zarówno w kraju, jak i poza jego granicami.

W dniach uroczystych 120-lecia przewodnictwa polskiego - składamy wszystkim przewodnikom wyrazy serdecznego podziękowania za ich trud i oddanie turystyce.

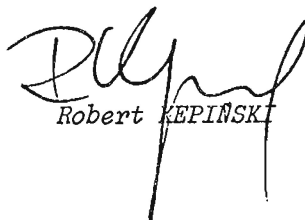
Wasza praca, pomagająca dobrze wypoczywać, niosąca wiedzę i radość poznania jest dzisiaj ludziom szczególnie potrzebna.

Ukazując szerokie możliwości wypoczynku możecie pomóc miastom, wsion i całym regionom w restrukturyzacji i rozwoju gospodarki.

*Za Wami wielki dorobek i ogrom wdzięczności turystów.
Przed Wami rosnące zadania.*

Przekazując serdeczne, jubileuszowe gratulacje, życzę Wam dalszych sukcesów w przewodnickiej pracy, szczęścia osobistego, satysfakcji z dobrze pojmowanej i rzetelnie realizowanej służbnej wobec turystów funkcji.

Z wyrazami szacunku

Robert KEPIŃSKI

Z prac Komisji Krajoznawczej ZG PTTK

XXV JUBILEUSZOWY _ CZAK 95

Przed zakończeniem wakacji w dniach 23-27 sierpnia odbył się Centralny Zlot Krajoznawców . Na gościnnej Krajnie dzięki wysiłkom organizatorów : Oddziału PTTK w Złotowie, Urzędu Wojewódzkiego w Pile ,Urzędu Miejskiego w Złotowie,Zespołu Szkół Zawodowych nr 1 w Złotowie, prawie 180 osób reprezentujących 76 Oddziałów z całej Polski, którym nie obce są ciągoty,, krajoznawczego włóczęgostwa ,, poznawało ciekawe miejsca tego skrawka Polski.

Imprezie patronowała Komisja Krajoznawcza ZG PTTK, dzięki staraniom której uzyskano środki na dofinansowanie z Urzędu Kultury Fizycznej i Turystyki.

Po raz pierwszy oficjalnie uczestnicy Zlotu spotkali się w sali Domu Kultury w dniu 23 sierpnia gdzie nastąpiło otwarcie imprezy połączone z krótkim ,ale wzruszającym występem trzech uczennic złotowskich szkół jednak już wcześniej w towarzystwie przewodników mogliśmy odbyć pieszą wycieczkę po Złotowie.

Tego samego dnia w późnych godzinach wieczornych przy harcerskim ognisku spotkaliśmy się zarówno z tymi którzy zakładali Związek Harcerstwa Polskiego w Niemczech , jak i młodym pokoleniem harcerzy Ziemi Złotowskiej.

Drugi dzień Zlotu rozpoczął się Sesją Krajoznawczą poświęconą dziejom Krajny i historii walk o Wał Pomorski. Bogactwo dalszego programu pozwala tylko na wymienienie zwiedzanych miejscowości a były to : Krajenka, Słowianowo, Górka Klasztorna,Buczek Wielki,Zakrzewo.

Nie można jednak przejść obojętnie nad pobytem w Zakrzewie a szczególnie w gościnnym Domu Polskim ,który obchodzi 60-lecie swojego istnienia. Wysłuchaliśmy referatów na temat historii zachowania polskości na Krajnie i barwnej opowieści „zwykłej wiejskiej nauczycielki” z Buczka Wielkiego na temat gwary krajeńskiej.

W części artystycznej zaprezentowano nam całą gamę zespołów działających przy Domu Polskim.

Piątek to dzień poświęcony wydarzeniom związanym z przełamaniem przed 50 laty umocnień Wału Pomorskiego. Byliśmy chyba we wszystkich miejscach związanych z tymi wydarzeniami.

W sobotę odbyło się otwarte zebranie Komisji Krajoznawczej ZG PTTK połączone z Sesją poświęconą historii Towarzystwa. Uczestnikom przybliżono działalność :

- Zygmunta Glogera z okazji 150 rocznicy urodzin
- Mikołaja Wisznickiego z okazji 125 rocznicy urodzin
- Czesława Piskorskiego - wybitnego regionalisty Pomorza Zachodniego z okazji 80 rocznicy urodzin.

Uczestników CZAK-u zapoznano także z propozycjami uczczenia przypadającego w 1996 r. 90- lecia powstania Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego. Spotkanie było okazją do zapoznania z pracami Komisji Krajoznawczej ZG PTTK oraz podziękowania gospodarzom za stworzenie możliwości poznania pięknej i gościnnej Krajny - Ziemi Złotowskiej.

Po obiedzie odbyliśmy wycieczkę do Szwajcarii Kiełpińskiej ,gdzie przy ognisku przeżyliśmy kolejną porcję wzruszeń słuchając harcerskiego zespołu mandolinistów .

Jeszcze raz podziękowano organizatorom i oficjalnie zakończyliśmy XXV Centralny Zlot Krajoznawców CZAK'95.

Już niedziela, czas rozstania , jeszcze jak to w tradycji niezmordowany ks. Jerzy Pawlik odprawia mszę świętą w kościele św. Rocha. Żegnamy się. Organizatorzy-uczestników ,uczestnicy -organizatorów .

Wracamy do domów pełni przeżyć z mocnym postanowieniem spotkania się na kolejnym CZAK-u w 1996 roku.

Krzysztof Stańczyk

Instruktorzy Krajoznawstwa

Komisja Krajoznawcza ZG PTTK przystąpiła do założenia komputerowej kartoteki instruktorów krajoznawstwa. Zwróciliśmy się z prośbą do Oddziałów PTTK oraz do Koleżanek i Kolegów Instruktorów o nadesłanie informacji , podanie nazwisk i adresów czynnych Instruktorów Krajoznawstwa Regionu oraz Instruktorów Krajoznawstwa Polski, a także rozpowszechnienia wśród czynnych instruktorów Kwestionariusza. Wypełnione i nadesłane do Zarządu Głównego PTTK kwestionariusze będą podstawą do sporządzenia aktualnych kartotek i rejestru kadr krajoznawczych.

Wraz z bieżącym numerem „Informacji ZG PTTK” wysłany został do Oddziałów PTTK wzór do sporządzenia wykazów czynnych instruktorów , oraz wzór kwestionariusza .

Uprzejmie informujemy , że członkowie misji Krajoznawczej ZG PTTK pełnią dyżury w ZG PTTK w środy, w godz. 15.00 - 16.30 ,tel.26-71-59

Po raz osiemnasty KInO ZG PTTK wręczyła medale i puchary najlepszym drużynom i środowiskom uprawiającym imprezy na orientację. Bezpośrednim wykonawcą XVIII Drużynowych Mistrzostw Polski w Turystycznych Imprezach na Orientację była Komisja Imprez na Orientację Oddziału PTTK Warszawa Praga Płd. przy aktywnym wsparciu kilku klubów warszawskich. Wśród nich była Mazowiecka Regionalna Komisja InO, Klub Turystyczny „Eskulap” z O/PTTK W-wa Mokotów, Klub Kajakowy „Ważka” z O/PTTK W-wa Praga Płd., Koło PTTK nr 107 „Pielgrzym” z O/PTTK W-wa Żoliborz, HKT „Trep” PTTK z O/PTTK W-wa Praga Płd. oraz Automobilklub Polski. Impreza została zorganizowana w 150 rocznicę urodzin (i 85 rocznicę śmierci) Zygmunta Glogera, patrona Oddziału PTTK W-wa Praga Płd oraz w 75 rocznicę Bitwy Warszawskiej 1920r. Otwarcia Mistrzostw w dniu 30 września dokonał kierownik imprezy Andrzej Krochmal w ośrodku wypoczynkowym „Port Pilawa” w Biało-brzegach nad Zalewem Zegrzyńskim. Od tego momentu wszystkie środowiska przystąpiły do rywalizacji w kilku kategoriach: pieszej (seniorzy, juniorzy oraz dzieci) - 3 etapy, rowerowej - 3 etapy, motorowej - 2 etapy oraz kajakowej - 2 etapy. Wystartowało ok. 250 uczestników, którzy rywalizowali na etapach dziennych i nocnych przez dwa dni. Mapy na etapach były dość nietypowe, często zawierały tylko jej wycinki o niepełnej treści. Pogoda chwilami też nie sprzyjała uczestnikom a zwłaszcza dokuczało nocne ochłodzenie. Mimo tych założonych utrudnień oraz nieprzychylniej pogody w klasyfikacji zespołowej najlepiej wypadło środowisko z Klubu „Skarmat” z Torunia przed reprezentacją Częstochowy i Radzyna Podlaskiego. Do składu zespołu wliczone były najlepsze wyniki dwóch drużyn z kat. TS, TJ oraz po jednym najlepszym wyniku w kat. TR, TM, TK. Aby zespół był sklasyfikowany musiał składać się z minimum 14 osób. Zwycięzcy w wygrały zdecydowanie otrzymując puchary ufundowane przez Wójta Gminy Nieporęt. Oprócz klasyfikacji zespołowej prowadzona była klasyfikacja dwuosobowych drużyn w poszczególnych kategoriach turystyki kwalifikowanej.

Wśród najlepszych byli:

-kategoria piesza seniorów (TS):

1. W. Fijor, A. Domżański - Klub „Skarmat” Toruń,
2. K. Płonka, A. Kędzior - Klub „Skarmat” Toruń
3. I. Olszewska, J. Zelek - Klub „Skarmat” Toruń

-kategoria piesza juniorów (TJ):

1. E. Tarnowska, A. Mucha - Częstochowa
2. R. Gruzlewski, M. Rzymki - Klub „Skarmat” Toruń
3. S. Bystron, K. Lewandowski - Klub „Skarmat” Toruń

-kategoria piesza dzieci (TD):

1. K. Ciastek, B. Ciastek - „Skróty” Radom
2. M. Bida, K. Żychoń - SP Wisznice
3. K. Korszeń, G. Grzywacz - Radzyń Podlaski.

- kategoria rowerowa (TR):

1. J. Kaczmarek, M. Kaczmarek - „Skarmat” Toruń
2. K. Filipczak, S. Kruk - Radzyń Podlaski I
3. M. Wróbel, I. Piłat - Częstochowa

- kategoria kajakowa (TK):

1. P. Hercog, D. Ucieklak - Częstochowa
2. A. Lubiszewski, A. Szewczyk - „Skarmat” Toruń
3. P. Nowak, P. Albrecht - Kalisz

- kategoria motorowa (TM):

1. M. Klecha, L. Trąbski - Częstochowa
2. I. Płonka, K. Wojciechowski - „Skarmat” Toruń
3. R. Matysiewicz, A. Miąskiewicz - Radzyń Podlaski I

W niedzielny poranek zwycięzcy w poszczególnych kategoriach otrzymali tytuły Mistrza Polski w postaci pamiątkowych medali oraz nagrody ufundowane przez organizatorów, Redakcję „Pruszyński i S-ka”, firmę samochodową „Detcom” oraz prywatnych sponsorów. Wszyscy uczestnicy otrzymali pamiątkowe koszulki oraz opracowanie materiałów krajoznawczych pt. „Bitwa Warszawska 1920r.” i kolejny

numer Rogatki Grochowskiej, poświęcony Zygmuntowi Glogerowi. Wszyscy mieli również szansę wylosować upominki ufundowane przez „Detcom” w konkursie „Niespodzianka” oraz po rozwiązaniu „InO Krzyżówki”. Impreza przysporzyła wielu ciekawych przeżyć przy rozwiązywaniu różnego rodzaju zadań topograficzno-kartograficznych i pokonywaniu tras po terenach związanych z historyczną bitwą o Warszawę w 1920 r. przy użyciu różnego sprzętu. Ciekawym miejscem na trasie był mało znany przez uczestników fort w Beniaminowie, na którym spotykały się trasy piesze, rowerowe i motorowe. Wszyscy, którzy wzięli udział w czterech etapach DMP mogli zweryfikować odznakę krajoznawczą „Bitwa Warszawska 1920r.”. W ramach imprezy na dodatkowych trasach przeprowadzono XVIII Ogólnopolski Rajd na Orientację „PODKUREK 95’”, ze startem pod historycznym kościółkiem w Nieporęcie oraz Rajd samochodowy „Jesień 95’”, w ramach „Czterech Pór Roku” z Ekspresem Wieczornym.

Do zbaczenia w przyszłym roku na kolejnej edycji DMP.

Andrzej Krochmal

● Zapraszamy do pełnego, bezpłatnego korzystania z materiałów zawartych w "Informacjach ZG PTTK"

PAPIESKIE SANKTUARIUM NA GRONIU JANA PAWŁA II

Odczuwam również osobistą satysfakcję. Gdy w latach 80-tych wielokrotnie polemizować musiałem z oponentami zmiany nazwy szczytu Jaworzyna /890/ nieopodal schroniska PTTK na Leskowcu w Beskidzie Małym - wielu było przeciwnych, aby górę tę topograficznie powiązaną z osobą Ojca Świętego - nazwać Groniem Jana Pawła II. Mówili: nie nazywa się gór imionami ludzi, to absolutnie nie przejdzie. Tymczasem czas płynął. Groń Jana Pawła znalazł się na mapach turystycznych i w przewodnikach, a z małego krzyża "Ludziom gór" - staraniem Stefana i Danuty Jakubowskich - PTTK-owskich działaczy i przodowników turystyki górskiej stała się tu dedykowana naszemu Papieżowi na 75-tą rocznicę urodzin kaplica, którą w dniu 9 września 1995 roku, oficjalnie poświęcił, ordynariusz Diecezji Bielsko-Żywieckiej ks. bp. Tadeusz Rakoczy.

Od wczesnych godzin rannych ciągnęły na Leskowiec z Rzyk i Ponikwi, Wadowic, Mucharza i Andrychowa setki turystów, poczty sztandarowe instytucji i organizacji, w tym wielu jednostek PTTK, przedstawiciele władz, harcerze, strażacy, kombataneci. Działo się to pomimo pochmurnej pogody z wiszącym w powietrzu deszczem oraz wyczuwalnego już w górach pierwszego powiewu jesieni. Godnej pozazdrośczenia frekwencji nie były nawet w stanie obniżyć odbywające się w tym samym dniu i o tym samym czasie centralne obchody 120-lecia przewodnictwa turystycznego w Zakopanem.

Osobistej refleksji czytelników pozostawiam ponadczasowej wymowy hasła witające przybyłych na tę religijno-turystyczną uroczystość: "jest nas troje - Bóg, Góry i Ja ...", "Nie daj się zwyciężyć złu - ale złu dobrem zwyciężaj...!".

To niezapomniane spotkanie na szczytach - ale ponieważ to Beskid Mały lepiej to wyrazić - na wierzchołkach. Może być ono powodem do wielkiej satysfakcji dla całego Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego. To nasi przodownicy turystyki górskiej odegrali tu rolę najważniejszą, to przedstawiciel PTTK - Tadeusz Martusewicz jako jedyny oprócz biskupa Bielsko-Żywieckiego tutaj oficjalnie występował, to ks. dr Jerzy Pawlik - Członek Honorowy PTTK - drugi obok Papieża duchowny szczytujący się tą godnością - uczestniczył w koncelebrze Mszy Świętej, to około ponad 60 letniego schroniska PTTK na Leskowcu kaplica ta stała się, to tutaj zmarły niedawno Edward Moskała wspólnie ze Stefanem Jakubowskim zaproponowali jako najlepszą lokalizację - miejsce pod symboliczny cmentarz karpackich ludzi gór.

W miejsce zdawania sprawy z całego przebiegu uroczystości kilka osobistych refleksji nasuwających się po wysłuchaniu biskupiej homilii. Tego typu zgromadzenia jednoczą w sposób trudny do zdefiniowania osoby różnych stanów i środowisk. Miłośnicy gór i ich przyjaciele, ludzie bardziej otwarci od innych na człowieka, w ogóle bardziej wrażliwi na piękno i dobro. W górach łagodnieją obyczaje, jesteśmy sobie bliżsi, chociaż czasem o tym zapominamy schodząc w doliny. Łzy wzruszenia w oczach Ireny i Stanisława Targoszów, którzy darowali grunt na wierzchołku Gronia Jana Pawła II pod budowę kaplicy. Pochylone sztandary, między innymi wielce zasłużonej Grupy Beskidzkiej GOPR oraz Oddziału "Babiogórskiego"

PTTK w Żywcu, tegorocznego jubilatą /90-lecie działalności/. Rzęsiste brawa kilkusetosobowego tiumu po odczytaniu górskiej strofy o krzyżu - chociaż o innym - tym nad Zakopanem - ale także szczególnie wszystkim bliskim: "...Krzyżu na Giewoncie, nie zobaczę ja cie, kie bede umierał, moze spojrze na cie..."

I wreszcie cała homilia, a następnie relacja biskupa Tadeusza Rakoczego przekazująca zebrany pozdrowienia i błogosławieństwa Ojca Świętego Jana Pawła II z wczorajszej rozmowy telefonicznej - a tuż przed wyjazdem Papieża do Sanktuarium w Loreto.

Andrzej Matuszczyk

XXIV

CENTRALNY ZLOT AKTYWU TURYSTYCZNEGO WOJSKA POLSKIEGO " PIENINY - 95 "

W dniach 5.09.- 9.09.1995 roku w Krościenku nad Dunajcem odbył się XXIV Centralny Zlot Aktywu Turystycznego Wojska Polskiego " PIENINY - 95 ". Organizatorem tegorocznego Zlotu było dowództwo i aktyw turystyczny Krakowskiego Okręgu Wojskowego. Na czele komitetu organizacyjnego stał ppłk Antoni Marchwicki. Oprócz popularyzacji turystyki i krajoznawstwa w środowisku wojskowym oraz integracji kadry zawodowej celem tegorocznego CZAT było zapoznanie uczestników z historią i walorami krajoznawczo - turystycznymi Pienin.

Uczestnicy Zlotu wzięli udział w obchodach jubileuszu 120 lecia przewodnictwa w Polsce. Centralne obchody tej rocznicy odbywały się w dniach 6.09.- 10.09.1995 r. w Zakopanem.

W Zlocie wzięło udział 300 turystów reprezentujących wszystkie okręgi wojskowe i rodzaje sił zbrojnych oraz przedstawiciele resortu spraw wewnętrznych.

Oprócz atrakcyjnych tras wycieczkowych w czasie imprezy odbyły się: konkurs wiedzy o regionie, prezentacja kronik, pokaz amatorskich filmów krajoznawczych, sejmik turystyczny oraz posiedzenie Komisji ZG PTTK do współpracy z Wojskiem Polskim.

Podczas sejmiku turystycznego zaplanowano dyskusję na temat wykorzystania walorów turystyki i krajoznawstwa w systemie edukacji obywatelskiej i zagospodarowaniu czasu wolnego żołnierzy służby zasadniczej, działalności kół, klubów, oddziałów wojskowych na rzecz aktywnego wypoczynku kadry i rodzin oraz problemów działalności krajoznawczo - turystycznej w wojsku.

W chwili obecnej w Siłach Zbrojnych działa 14 oddziałów wojskowych i 197 kół i klubów PTTK skupiających w swoich szeregach ponad 7000 członków głównie kadry zawodowej, rodzin i pracowników wojska. Koła, kluby i oddziały wojskowe PTTK są organizatorem niezliczonej ilości imprez dla swego środowiska. Dzięki takim osobom jak : Rajmund Goluch, Antoni Marchwicki, Franciszek Rodak, Adam Śliwakowski, Jarek Pisarski, Józef Cieślak, Tadeusz Aleksandrak i wielu innych których nie sposób wymienić turystyka wojskowa stała się wa -

żnym ogniwem działalności wychowawczej w wojsku , uatrakcyjnia zasadniczą służbę wojskową , uczy jak żyć i wypoczywać aktywnie, daje możliwość poznania kraju.

Nie jest to dziedzina nowa, w Centralnej Bibliotece Wojskowej można znaleźć wiele przewodników turystycznych opracowanych w okresie międzywojennym przez oficerów. W 1928 roku do Oficerskiego Yacht Klubu w Augustowie należało 2000 członków, którzy dysponowali 100 jachtami. Postać generała Mariusza Zaruskiego jest legendą dla Polskiego Towarzystwa Turystyczno - Krajoznawczego.

W 1939 roku późniejszy Szef Sztabu Generalnego ppłk Stefan Mossor w " Przeglądzie Piechoty " pisał : " ostatnio przeszedłem z ciężkim plecakiem na nartach 200 km przez Tatry, Pieniny, Gorce, przepłynąłem 350 km kajakiem ... Dzika turystyka jest po prostu radykalnym odpoczynkiem dla nerwów, a poza tym świetnie zaprawia do trudów i radzenia sobie."

Wiele imprez organizowanych przez wojskowe oddziały PTTK ma zasięg ogólnokrajowy i międzynarodowy. Organizowany przez Oddział Wojskowy PTTK w Giżycku przegląd piosenki turystycznej podziwiał 15 tysięcy widzów. W Międzynarodowym Spływie Kajakowym rzeką Brdą organizowanym przez OW PTTK w Bydgoszczy wzięło udział 320 osób.

Warto pamiętać o tym, że " Turystyka i krajoznawstwo to przekładanie na język codzienny takich pojęć jak Ojczyzna, mój kraj, moje strony rodzinne, moja ojcowizna."

XL MIĘDZYNARODOWY SPŁYW KAJAKOWY RZEKĄ BRDĄ

W dniach 19.07.- 29.07. 1995 roku na trasie Przechlewo - Bydgoszcz odbył się XL Międzynarodowy Spływ Kajakowy rzeką Brdą. Tegoroczna jubileuszowa impreza miała status Centralnego Spływu Kajakowego PTTK .

W spływie wzięło udział ponad 300 turystów kajakarzy z całej Europy. Od wielu lat organizatorem spływu jest Oddział Wojskowy

PTTK działający przy Klubie Pomorskiego Okręgu Wojskowego w Bydgosz - czy. Impreza ma charakter wypoczynkowo - rekreacyjny prowadzona jest pod patronatem Międzynarodowej Federacji Kajakowej / ICF /. Długość trasy wynosiła 180 km . Została ona podzielona na 9 etapów. Organizatorzy spływu dla uczestników przygotowali szereg zabaw i konkursów.

Były występy kapeli podwórkowej, konkurs w przeciąganiu liny, kajakowe wyścigi australijskie, slalomy, zabawy na wodzie.

Szczególnie wesoło i ciekawie przebiegał chrzest neofitów.

W komitecie honorowym spływu byli między innymi:

Dowódca Pomorskiego Okręgu Wojskowego gen.dyw.Tadeusz Bazydło, Wojewoda Bydgoski Wiesław Olszewski , Wojewoda Słupski Kazimierz Kleina.

W tym roku komandorem spływu był Stefan Karaś, pomagali mu Edmund Burzyński, Bogusław Maciejewski, Maria Jędrzejczak i Teresa Kaczmarek z Klubu Kajakowego ARKA V OW PTTK w Bydgoszczy.

Specyfika tej imprezy polega również na tym, że od wielu lat za zgodą Dowódcy POW w spływie biorą udział zorganizowane grupy żołnierzy służby zasadniczej wyróżniając się zawsze postawą i zdyscyplinowaniem na trasie spływu.

W 1996 roku XLI MIĘDZYNARODOWY SPŁYW KAJAKOWY RZEKĄ BRDĄ odbędzie się w terminie 17 - 27 lipca .

Zapraszamy : LAS WAS POWITA A LUDZIE UGOSZCZĄ

X JUBILEUSZOWY PRZEGLĄD PIOSENKI TURYSTYCZNEJ " UKLEJA - 95 "

W dniach 5.07.- 9.07.1995 roku odbył się w Giżycku X Jubileuszowy Przegląd Piosenki Turystycznej " UKLEJA - 95 " .

Przez 4 dni w malowniczej scenerii twierdzy Boyen o główną nagrodę festiwalu " Złotą Ukleję " ubiegali się wykonawcy piosenki turystycznej z całej Polski.

W tym roku w Giżycku wystąpiło ponad 80 solistów i zespołów , a ich występy podziwiała około 15 000 widzów.

przy Klubie Garnizonowym w Giżycku. Kierownikowi klubu w realizacji tego zamierzenia pomagają między innymi: Departament Stosunków Społecznych MON, Warszawski Okręg Wojskowy, Zarząd Główny PTTK, Radio Olsztyn, władze administracyjne regionu.

Komitet Organizacyjny Przeglądu zaprosił do Giżycka wielu znanych wykonawców. Jako " gwiazdy wieczoru " wystąpili Rudi Szuberth i Wały Jagiellońskie / 6.07/, Marek Gałazka z zespołem Po Drodze/6.07./ Pod Budą z Andrzejem Sikorowskim / 7.07./, Nasza Basia Kochana i Jerzy Filar/8.07./, grupa Ostry Dyżur/9.07./, Alosza Awdiejew z zespołem/9.07/

Piosenka turystyczna rozbrzmiewa w Giżycku od 1986 roku. Przez dziesięć lat na scenie amfiteatru w twierdzy Boyen wystąpiło ponad 1200 wykonawców .

Śpiewali tutaj Andrzej Rosiewicz, Janusz Laskowski, Adam Drąg, Jerzy Filar , Wołosatki i wielu innych.

Oprócz piosenki turystycznej organizatorzy przygotowali szereg imprez towarzyszących takich jak: pokazy ogni sztucznych, wystawy okolicznościowe, zawody wędkarskie, przejażdżki bryczką, koncerty orkiestry dętej, wystawy rzeźby i fotografii krajoznawczej.

Czołowe miejsca w przeglądzie zdobyły : duet " JEDNA CHWILA " z Bielska Białej, zespoły " AUTOSTOP " z Orzysza, " BEZ SPONSORA " z Bartoszyca.

W protokóle końcowym imprezy przewodniczący jury Wydziału Kultury i Oświaty Warszawskiego Okręgu Wojskowego płk Jerzy Miller podkreślił wysoki poziom tegorocznej imprezy.

Można śmiało powiedzieć, iż organizowany przez Wojsko Polskie w Giżycku festiwal piosenki turystycznej swoim poziomem artystycznym i organizacyjnym dorównuje takim przeglądom jak : Tartak, Bazuna czy też Yapa.

Zasługa to przede wszystkim pomysłodawcy imprezy Marka Podskalnego i realizatora pomysłu " ducha twierdzy Boyen " Franciszka Rodaka oraz wszystkich ludzi dobrej woli z Giżycka, Suwałk i Warszawy.

W drugiej połowie września 1995 roku na bazie Wojskowego Domu Wypoczynkowego w Augustowie zostały przeprowadzone dwa kursy szkoleniowe na uprawnienia turystyczne.

Od 15 września przez 10 dni odbywały się zajęcia na kursie Przewodników Turystyki Kajakowej PTTK i Instruktorów Polskiego Związku Kajakowego. Komisji egzaminacyjnej przewodniczył Przewodniczący Komisji Kajakowej PTTK kolega Adam Nowicki.

Michał Sława - Neymann wraz z członkami Komisji Turystyki Motorowej nauczał i egzaminował nowych motorowców.

Szkolenie było prowadzone dla członków wojskowych struktur PTTK a jego organizatorem była Komisja ZG PTTK do współpracy z Wojskiem Polskim .

W szkoleniu wzięło udział 37 osób, większość zdała egzaminy i uzyskała uprawnienia.

Wydatnej pomocy w przeprowadzeniu kursów udzieliła dyrekcja Wigierskiego Parku Narodowego oraz Domu Wojska Polskiego w Warszawie.

W pierwszej dekadzie grudnia Komisja ZG PTTK do współpracy z Wojskiem Polskim w porozumieniu z Komisją Turystyki Górskiej ZG PTTK planuje przeprowadzenie eksternistycznych egzaminów na uprawnienia przewodnickie dla członków wojskowych struktur PTTK w Ośrodku Szkolenia Piechoty Górskiej na Koziej Hali k/ Dusznik Zdrój.

TURYSTYKA RODZINNA

Po czterech latach przerwy spowodowanej przeobrażeniami strukturalnymi w spółdzielczości mieszkaniowej województwa katowickiego w dniu 17 września 1995 roku odbył się - XIV Regionalny Zjazd Mieszkańców Osiedli Spółdzielczych w Jurze Krakowsko-Częstochowskiej z metą w Mirowie.

Organizatorami i sponsorami imprezy byli:
- Regionalny Związek Rewizyjny Spółdzielczości Mieszkaniowej w Katowicach,
- Korporacja Ubezpieczeniowa "Filar" SA - Delegatura Katowice,
- Katowicka Spółdzielnia Mieszkaniowa w Katowicach,
- Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze Zarząd Główny - Komisja Kół Zakładowych i Osiedlowych w Warszawie.

Celem Zjazdu było:

- Uczczenie 100-lecia Międzynarodowego Związku Spółdzielczego,

- Popularyzacja kwalifikowanej turystyki pieszej, jako czynnej formy wypoczynku, pobudzanie nawyku jej uprawiania w gronie rodzinnym.

Na czterech trasach o długości od 4,5 do 6 kilometrów z miejscowości: Czarny Kamień, Mirów, Hucisko i Zdów wędrowało 625 uczestników /! / na planowaną ilość 550 uczestników.

Każdą z tras prowadzili kwalifikowani przewodnicy PTTK. Intencją naszych zjazdów było i jest wyprowadzenie ludzi z bloków w blisko położone piękne tereny Jury Krakowsko-Częstochowskiej, rodzin z dziećmi i ludzi trzeciego wieku !

W Złazie udział wzięło 99 rodzin, od 3 do 6-cio osobowych, oraz 76 seniorów w wieku ponad 65 lat, w tym 10 osób powyżej 80 roku życia.

Na mecie w Mirowie zjazdowiczom umiał czas występ Zespołu Estradowego ze Spółdzielni Mieszkaniowej "Gwarek" w Tarnowskich Górach m.inn. ucząc śpiewania piosenek turystycznych zamieszczonych w specjalnie wyda-

nym z okazji Złazu śpiewniku, a w tym piosenki skomponowanej na XIV Złaz. Każdy z uczestników otrzymał na mecie gorący posiłek tj. kiełbasę z bułką i kubek barszczu, oraz emaliowany garnuszek 0,5 litrowy z okolicznościowym napisem. Najmłodsze dzieci poniżej 5 lat w ilości 10 osób otrzymały piłęczki ufundowane przez jednego ze sponsorów, a 10 najstarszych uczestników otrzymało upomniki.

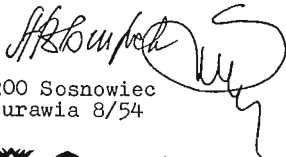
- W zakończeniu imprezy uczestniczyli:
- Ryszard Kunce - Dyrektor Departamentu Promocji Turystyki Urzędu Kultury Fizycznej i Turystyki w Warszawie,
 - Przedstawiciele Zarządu Głównego PTTK w Warszawie: Tadeusz Martusewicz i Barbara Kalinowska,
 - Prezesi Regionalnego Związku: Józef Zajłowski i Eugeniusz Siemianiec,
 - Dyrektor Delegatury Katowickiej KU "Filar" SA Henryk Kowarski,
 - Prezes Katowickiej Spółdzielni Mieszkaniowej w Katowicach Krystyna Piasecka,
 - Przedstawiciele władz lokalnych Gminy i Sołectwa.

Na mecie panowała serdeczna i życzliwa atmosfera. Padła propozycja ze strony sponsorów, przyjęta z aplauzem przez uczestników, zorganizowania w roku 1996 XV Jubileuszowego Regionalnego Złazu Rodzinnego Mieszkańców Osiedli Spółdzielczych.

Przebieg imprezy i wywłady z uczestnikami przeprowadzili reporterzy Katowickiej Telewizji Polskiej. Pełniący dyżur na mecie dwaj lekarze mieli na szczęście ... mało zajęć! 22 spółdzielnie mieszkaniowe otrzymały dyplomy.

Aniela i Tytus Szlompke

41-200 Sosnowiec
ul. Żurawia 8/54

SPOTKALI SIĘ PO LATACH

w dniu 18 marca 1995 r. w Elektrowni "Łagisza" w Będzinie - Łagiszy

Spotkali się po latach działacze Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego Oddziału im. Kantora Mirskiego w Będzinie. Wśród uczestników byli prezesi, działacze kół zakładowych i szkolnych oraz środowiskowych. Działacze Oddziałowych Komisji Turystyki Kwalifikowanej i Problemowych, Koła Przewodników, Przewodników, Organizatorów Turystyki, którzy prawie przez pół wieku uczestniczyli w życiu organizacji na terenie miasta Będzina i miast byłego powiatu będzińskiego.

Nie brakło przedstawicieli Zarządu Głównego PTTK oraz Głównej Komisji Turystyki Górskiej Komisji Krajoznawczej. Przybyli również prezesi Oddziału PTTK z ostatnich 7 kadencji tj. ponad 30-tu lat.

Wśród gości uczestniczyli prezesi zaprzyjaźnionych oddziałów w Olkuszu, Zawierciu, Siemianowicach. Spotkanie było spotkaniem towarzyskim działaczy organizacji z ponad 100-u letnią tradycją, na którym wspomniano przeszłość i mówiono o przyszłości organizacji społecznej jaką jest PTTK.

Wspomnieniom nie było końca, wiele mówiono o działalności Towarzystwa na rzecz miasta. Jeszcze raz przybliżono imprezy dla dzieci, młodzieży i dorosłych, rajdy górskie i piesze, złazy przedszkolaków, marsze na orientację. Akcję "Przewodnik czeka", wycieczki do najbliższych sąsiadów w kraju i zagranicą,

spotkania z koleżankami i kolegami działaczami PTTK prawie we wszystkich regionach kraju. Dużo mówiono o pracy Biura Obsługi Ruchu Turystycznego podkreślając jego osiągnięcia i ciekawe inicjatywy. Możemy powiedzieć, że Będzin był na północy, południu, wschodzie i zachodzie.

W czasie spotkania przejawiała się duma z osiągnięć przeszkolonej kadry przewodników, przewodników i instruktorów. Potwierdzeniem jest ufundowany przez zakłady pracy Sztabantard Oddziału oraz nadanie Oddziałowi im. Kantora Mirskiego.

Spotkanie zaszczyciły: dr Aldona Skudrzykowa i mgr Magda Pastuchowa z Uniwersytetu Śląskiego, które wygłaszając referaty "Polszczyzna Zagłębia Dąbrowskiego" przybliżyły wydane publikacje, które można było nabyć. Wszyscy zwiedzili Elektrownię, nie po raz pierwszy dzięki Kolegom Przewodnikom Zakładowego Koła PTTK. Rozmowy trwały do godzin popołudniowych przy kawie, herbacie i słodyczach. Spotkanie było realizacją myśli wszystkich, którzy od lat sugerowali konieczność spotkania działaczy czynnych społecznie dziesiątki lat. Na spotkaniu można było oglądać kroniki Oddziału, komisji i kół, własne pamiątkowe plakietki i proporczyki z imprez oddziałowych, wydane przewodniki, opracowania, monografie, a prezentowane zdjęcia sprawiły wiele radości.

Na zakończenie podjęto uchwałę powołania Zespołu koordynującego działalność w zakresie turystyki, krajoznawstwa oddziałów Zagłębia i sąsiadujących przystosowując się do aktualnych warunków. Podsumowania dokonał prezes Oddziału inż. Stanisław Góra, który podziękował wszystkim za przybycie, pamięć i chęć dalszej współpracy. Wyrazy podziękowania złożył Dyrekcji Elektrowni "Łagisza" podkreślając bardzo dobrą współpracę z działaczami Koła Zakładowego PTTK. Inicjatywa "SPOTKANIE PO LATACH" będzie kontynuowana.

Janina Wacowska

DWA JUBILEUSZE

W tym roku mija 40 lat od powstania ruchu PTTK-owskiego w Zakładach Chemicznych "CELWISKOZA" w Jeleniej Górze i 30 lat działalności Oddziału PTTK "CELWISKOZA", a obecnie "TURYSTA" w Jeleniej Górze /zmiana nazwy Oddziału po likwidacji ZCH "CELWISKOZA"/.

A jak to się zaczęło. Początki zorganizowanego ruchu turystycznego sięgają 1954 roku, kiedy to zaczęła działać Sekcja Turystyczna Zakładowego Klubu Sportowego "UNIA". Sekcja ta organizuje w 1954 i 1955 rokuszereg wycieczek w pasma górskie otaczające Jelenią Górę.

W 1955 roku w sprzyjającej atmosferze związków zawodowych i Zarządu Głównego PTTK w dniu 1 października, z inicjatywy grupy aktywnych turystów powstaje Koło PTTK "CELWISKOZA", jako Koło nr.1, w ramach Oddziału PTTK "Sudety Zachodnie" w Jeleniej Górze. W pierwszych latach, duży udział w działalności, miały popularne wycieczki krajoznawcze, najpierw piesze, później samochodami ciężarowymi, a dopiero znacznie później autokarami zakładowymi.

Słaba wtedy znajomość Dolnego Śląska wśród załogi zakładu, spowodowana niedawnym zasiedleniem tych terenów, była przyczyną dużego zapotrzebowania na wszystkie wycieczki tego typu.

Rozpoczęły działalność następujące sekcje: Turystyki Górskiej, Turystyki Narciarskiej. Powstaje też Sekcja Turystyki Żeglarskiej. Jej członkowie budują jacht kabinowy, bazujący na stałe na akwenu Wielkich

Jezior Mazurskich.

W roku 1959 rozpoczęła pracę Sekcja Turystyki Motorowej /motocykle/, a bodźcem do jej powstania był zorganizowany w tym roku przez nasze Koło Sudecki Rajd Turystyki Motorowej z udziałem 124 uczestników.

Nasze Koło popularyzuje różne formy wczasów turystycznych. W 1962 roku podejmuje organizację wczasów turystycznych - namiotowych nad morzem. Była to wtedy forma wypoczynku mało popularna, ale z czasem zyskała bardzo dużo zwolenników i była prowadzona przez wiele lat.

Od chwili powołania Koła jednym z głównych postulatów aktywu było zorganizowanie i uruchomienie Zakładowej Wypożyczalni Sprzętu Turystycznego. Wypożyczalnia powstaje w 1957 roku, działa do dnia dzisiejszego i w dużym stopniu przyczyniła się do wzrostu uprawiania turystyki kwalifikowanej.

Do rozwoju turystyki i krajoznawstwa przyczyniła się też powstała w 1959 roku, prowadzona przez Koło, rubryka "Na turystycznym szlaku" w gazecie zakładowej "Wspólny Cel". Rubryka ta ukazywała się nieprzerwanie do roku 1989 - przez 29 lat, informując załogę o imprezach turystycznych i krajoznawczych, ukazując piękno Dolnego Śląska. W 1989 roku gazeta przestała wychodzić.

Jak podawaliśmy wyżej podstawą działalności Koła było organizowanie imprez turystycznych, krajoznawczych i wypoczynkowych dla załogi zakładu. Wiele osób z tysięcy uczestników biorących udział w tych imprezach w czasie 10-letniej działalności Koła po raz pierwszy zdobywało Karkonosze, poznawało ciekawe historyczne miasta, zamki i inne zabytki Dolnego Śląska. Poznawało też takie miasta w Polsce jak Warszawa, Kraków, Gdynia, Gniezno czy Częstochowa - wiele osób było tam po raz pierwszy.

W czasie swojej działalności Koło zorganizowało też imprezy o szerszym zakresie, z których należy wymienić:

- I Rajd Pracowników Włókien Sztucznych w Karkonoszach /1956 r./;
 - I Okręgowy Złot Turystów Chemików w Rudawach Janowickich /1957 r./;
 - I Złot Turystów Chemików do Szwajcarii /1958 r./;
 - Złot Autostopu z okazji 850-lecia Jeleniej Góry /1958 r./;
 - I Sudecki Rajd Motorowy /1959 r./;
 - II Złot Turystów Chemików w Złotnikach /1959 r./;
 - Rajd Narciarski "Karkonosze 63" /1963 r./;
 - II Ogólnopolski Rajd Narciarski Chemików z udziałem ponad 600 uczestników /1964 r./
- Turyści z naszego zakładu uczestniczyli też wielokrotnie w Ogólnopolskich Rajdach Chemików już od roku 1961.

Działalność Koła PTTK w latach 1955-1964 z roku na rok zyskiwała coraz większe uznanie w oczach załogi i kierownictwa zakładu. Było to wynikiem rozszerzenia form działalności Koła i pełnego zapału zaangażowania licznego grona naszych koleżanek i kolegów zrzeszonych w Kole. Kierownictwo zakładu też bardzo często zwracało uwagę na potrzebę jeszcze większego rozszerzenia naszej działalności na coraz większą liczbę członków załogi naszego zakładu.

Wynikiem tej sytuacji była inicjatywa aktywu Koła powołania Oddziału Zakładowego PTTK. W przekonaniu działaczy Koła powołanie Oddziału nie miało ograniczać się do spraw formalnych, ale sens jego powołania widzieli tylko wtedy, jeśli pozwoliłoby to pełniej rozwijać pracę naszego Towarzystwa w zakładzie.

Wymagało to konsultacji z przedstawicielami dyrekcji, związków zawodowych i Zarządu Głównego PTTK. Podczas wspólnych spotkań, w okresie przygotowawczym do powołania Oddziału, dokonano przeglądu dorobku Koła oraz określono możliwości rozszerzenia działalności PTTK, a także warunków, które winny być spełnione dla dobrej pracy Oddziału.

I tak w dniu 6 lutego 1965 roku odbyło się VI Walne Zebranie Koła PTTK "CELWISKOZA".

W uroczystej oprawie, przy udziale dostojnych gości: przedstawicieli Zarządu Głównego PTTK, Zarządu Okręgu PTTK, Komisji Kół Zakładowych, Oddziału PTTK "Sudety Zachodnie" i Dyrekcji Zakładu oraz ponad 50 członków Koła podjęto Uchwałę o powołaniu Zakładowego Oddziału PTTK "CELWISKOZA". Był to pierwszy Zakładowy Oddział PTTK na Dolnym Śląsku i 33 Oddział Zakładowy w Polsce.

Istotnym momentem tego zebrania było podpisanie dokumentu prawnego między kierownictwem Przedsiębiorstwa, a nowopowstałym Oddziałem.

Dokument ten tzw. "Porozumienie" określał zadania i obowiązki Oddziału w stosunku do załogi oraz obowiązki zakładu zabezpieczające warunki działania Oddziału.

W myśl tego "Porozumienia" Oddział Zakładowy PTTK "CELWISKOZA" zobowiązuje się do:

- opracowywania planów, z odpowiednim programem turystyczno-krajoznawczym, imprez i wycieczek dla załogi zakładu;
- organizację obozów i wczasów turystycznych;
- propagowanie turystyki kwalifikowanej;
- organizację przewodnictwa po zakładzie;
- prowadzenie pełnej informacji turystycznej oraz usług z tym związanych.

W celu umożliwienia realizacji przez Oddział powyższych zamierzeń Dyrekcja zobowiązała się do:

- zlecenia organizacji wszystkich imprez i wycieczek turystycznych Oddziałowi;
- przyznawanie dotacji na działalność programowa i uzupełnianie Wypożyczalni Sprzętu Turystycznego;
- przekazanie Oddziałowi centralnej dyspozycji autobusami zakładowymi dla potrzeb wycieczek i wypoczynku;
- zapewnienie warunków etatowych związanych z prowadzeniem biura i przydzielenie odpowiedniego lokalu;
- wystąpienie do MPCH z wnioskiem o udostępnienie zakładu do zwiedzania przez wycieczki.

Zarówno centralne władze PTTK jak i związki zawodowe uznały ten dokument za godny popularyzacji w innych zakładach. Był on wielokrotnie stawiany, na różnych naradach i konferencjach za wzór dobrych rozwiązań organizacyjnych i dobrze prowadzonej pracy przez Oddział PTTK.

I dzisiaj, po paru koniecznych zmianach, związanych z likwidacją ZCH "CELWISKOZA", powstaniem nowego zakładu "JELCHEM", zmniejszeniem załogi, trudnościami finansowymi, jest on w dalszym ciągu realizowany.

Po powstaniu Oddziału, celem właściwej organizacji prac powołano:

- Klub Turystyki Pieszej "DREPTAK";
- Klub Turystyki Żeglarskiej "BRYZA";
- Klub Turystyki Motorowej;
- Koło Przewodników Zakładowych;
- Koło Szkolne PTTK przy Zasad. Szkole Zawodowej;
- Wypożyczalnia Sprzętu Turystycznego, powołana w 1957 roku, rozszerzyła swą działalność, zwiększono ilość sprzętu /duży asortyment sprzętu biwakowego, 6 przyczep campingowych, 6 jachtów kabinowych - w następnych latach swojej działalności/.

W czasie codziennej pracy organizowano, zgodnie z "Porozumieniem" szeroki wachlarz imprez turystycznych, krajoznawczych i wypoczynkowych dla załogi i członków Oddziału. Były to wycieczki piesze, górskie, autokarowe, rejsy żeglarskie, obozy turystyczno-wypoczynkowe, w których brało udział, w czasie 30-letniej działalności Oddziału tysiące uczestników.

Ale też zorganizowano cały szereg imprez turystycznych o szerszym zasięgu, z których na uwagę zasługują:

- V Ogólnopolski Rajd Chemików "Sudety 65" /1965 r./;
- II Zjazd i Rajd Turystów Zmotoryzowanych po Ziemi Jeleniogórskiej /1967 r./;
- II Złot Przyjaźni Polsko-Czechosłowackiej /1967 r. - ponad 500 turystów czeskich/;
- w roku 1969 zorganizowano I Rajd Odbiorców "CELWISKOZY" - "Bez Reklamacji" - organizowany corocznie /dla turystów z zakładów odbiorców wycieczek "CELWISKOZY" /do XX Raj-

czącymi Józefa Wybickiego, gen.H.Dąbrowskiego, gen.J.Hallera i Hymnu Narodowego.

Następnie uczniowie Szkoły Podstawowej we Frysztaku przedstawili obszerny program słowno-muzyczny związany tematycznie z problematyką Seminarium.

W dalszym ciągu odbyła się promocja książki pod tytułem "Śladami Generała Hallera". Książka ta stanowi formę przewodnika po miejscach, w których przebywał J. Haller w obecnych granicach Polski.

Na zakończenie inauguracji Seminarium odbyło się spotkanie towarzyskie przy ognisku.

Godna uznania jest inicjatywa organizacji tego typu spotkania. Daje ona wiele możliwości pogłębienia wiedzy historycznej, wiedzy o działalności Towarzystwa oraz wypoczynku w malowniczej scenerii północnych stoków Beskidu Niskiego.

Wiesław Karger

Mówi Przewodniczący Komisji Turystyki Pieszej ZG PTTK Kol. Wiesław Karger -

XXXVI OGÓLNOPOLSKI WYSOKOKWALIFIKOWANY RAJD PIESZY

W dniach 9-23 lipca 1995 r. na zlecenie Komisji Turystyki Pieszej ZG PTTK - Komisja Oddziałowa Turystyki Pieszej Oddziału Miejskiego PTTK w Lublinie zorganizowała XXXVI Ogólnopolski Wysokokwalifikowany Rajd Pieszy. 5 tras objęło najpiękniejsze i najciekawsze regiony Ziemi Lubelskiej. W Rajdzie udział wzięło 324 uczestników. Najliczniej obsadzona była trasa pierwsza Rajdu biegnąca przez Roztocze. Udział w niej wzięły 123 osoby. Pozostałe trasy przebiegały przez Pojezierze Łęczyńsko-Włodawskie, Płaskowyż Nałęczowski i Pagóry Chełmskie. Zakończenie Rajdu miało miejsce w dniach 21-23 lipca 1995 r. na terenie Ośrodka Wypoczynkowego "Marina" w Lublinie nad Zalewem Zemborzyckim. Na mecie Rajdu zorganizowano liczne imprezy. Szczególnie starannie przygotowano z atrakcyjnym programem zwiedzanie Lublina. W ramach świadczeń uczestnicy otrzymali bogate materiały krajoznawcze, pamiątkowy metalowy znaczek rajdowy, koszulkę /każda trasa w innym kolorze/. Zwycięzcy konkursów /krajoznawczy, piosenki rajdowej, bieg na orietację, konkurs niespodzianka/ otrzymali ponadto wartościowe nagrody. Wręczono wyróżnienia najstarszemu i najmłodszemu uczestnikowi. Wszyscy otrzymali prawo do bezpłatnych przejazdów środkami komunikacji miejskiej w Lublinie podczas całego czasu trwania imprezy.

Ogółem w przygotowaniu, prowadzeniu tras i organizacji przebiegu imprezy uczestniczyło 41 członków kadry programowej Oddziału PTTK w Lublinie z Klubu Turystyki Pieszej "Niezależni", Koła Zakładowego "Trasy", Klubu Turystycznego "Mimochodek".

Komandor Rajdu Andrzej Suski nadzwyczaj sprawnie dowodził organizacją imprezy, mając do pomocy utalentowanych kolegów: Jarosława Torunia /z-cy komandora/. Leszka Warownego /sekretarza rajdu/, Zdzisława Rydza /kwaterymistrza/, Jerzego Zakrzewskiego /skarbnika/, Wojciecha Wnuka /szefa mety/ oraz kierowników tras.

Relacje dotyczące XXXVI OWRP ukazywały się w lokalnej prasie, Radio Lublin, Radio TOP, Katolickim Radio Lublin, Telewizji Lublin.

Na mecie Rajdu zorganizowano dwie wystawy:
- Karpaty Wschodnie w fotografii Andrzeja

Suskiego,
- Malarstwo olejne i grafika Lubelszczyzny
Janusza Jabłońskiego.

Organizatorzy pozyskali licznych sponsorów, dzięki czemu wpisowe za udział w imprezie nie było zbyt wygórowane. Do najważniejszych sponsorów należeli: BORT Oddziału PTTK w Lublinie, Agencja Ubezpieczeniowa "Atu", Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne w Lublinie, Firma Kodak, Wojewódzki Ośrodek Informacji Turystycznej, Agencja Interars w Lublinie.

Rajd był niezwykle udaną imprezą. Przebiegał w atmosferze koleżeńsko-rodzinnej, bez wypadków losowych i wykroczeń.

Uczestnicy spotkają się ponownie za rok - na podobnej imprezie na Suwalszczyźnie.

Wiesław Karger

KURS ZNAKARSKI W BACÓWCE NA BRZANCE

Kontynuując akcję centralnego szkolenia kandydatów na znakarzy - Centralny Ośrodek Turystyki Górskiej PTTK dokładnie w rok od poprzedniego kursu na myślenickim Zarabiu zorganizował w dniach 10 do 15 lipca 1995 roku kolejny kurs - tym razem na Pogórzu Ciężkowickim.

Dlaczego właśnie Brzanka? Siedzibą szkolenia była Bacówka /do niedawna jeszcze PTTK-owska/, a obecnie prywatny obiekt położony w malowniczym masywie Brzanki, na południe od Tuchowa. Gospodarzem i to gospodarzem w pełni wiarygodnym na tutejszych szlakach pozostaje Oddział PTTK "Ziemi Tarnowskiej" w Tarnowie.

Wzorowa jakość tarnowskich szlaków już sama w sobie stanowić może dobry aspekt szkoleniowy dla przyszłych kandydatów na znakarzy. Chodziło też o zaprezentowanie korzystania przez plecakowych turystów z funkcjonującej pod wodzą Alicji i Jerzego Solakiewiczów Bacówki, wreszcie o reklamę stale mało znanego i docenianego Pogorza. Z historycznego punktu widzenia był to w ogóle pierwszy kurs dla narciarzy na całym Pogórzu Karpackim.

Kandydaci przyjechali tym razem na teren woj.tarnowskiego, a następnie doszli na Brzankę z Ustrzyk Dolnych, Rzeszowa, Krościenka i Żywca. Właściwie wszystkie z podanych Oddziałów odczuwają braki w kadrze, co może dotyczyć - także i Żywca ze względu na bardzo rozległą sieć szlaków, przekraczającą 550 km. Uważam, że kurs odbywał się pod szczęśliwą gwiazdą. Przede wszystkim dopisała piękna pogoda, a do dokuczających o tej porze lata upałów znakarze są przyzwyczajeni.

Przyszły nam także z pomocą sprzyjające okoliczności. W Bacówce odbywał się równocześnie plener plastyczno-malarski jednej z krakowskich szkół, a uczestniczące w nim 12-16 letnie dziewczynki - jak się okazało - udzieliły nam nieocenionej pomocy w wykonaniu literatury i malowaniu drogowskazów. Ambitniejsze z nich usiłowały także "chwycić za pędzel" towarzysząc szkolącej się grupie w dwóch najpracovitszych dniach na szlakach.

Wśród kandydatów na znakarzy pełny przekrój wiekowy - od osób młodych poprzez wiek średni do już obecnie znakarzy starszych. Jak się okazało większość z osób albo nie znała Pogorza w ogóle, albo miała o tych terenach bardzo słabe pojęcie. Wyjechali autentycznie zauroczeni obiecując często odwiedzać tarnowskie.

Ponieważ tuż przed kursem znakarzy z Tarnowa wykonali staranną konserwację żółtego szlaku z Siedlisk przez Nosalową na Brzankę, który tutaj łączył się z konserwowanym przez nas odcinkiem niebieskim z Jodłówki Tuchowskiej przez Brzankę do Tuchowa - od razu można było w terenie unaocznić prawdziwie dobrą i godną naśladowania robotę.

18-kilometrowa przebiegła przez Brzankę do Tuchowa przebiegliśmy dwukrotnie, odbierając niejako własną pracę w kierunku przeciwnym do wykonanych co dopiero konserwacji.

Co jeszcze zrobiono? Przede wszystkim pod Ćacówką pojawiły się na ślupie nowe drogowskazy /4 szt./ o bardziej adekwatnych niż dotąd napisach. Całkiem nowe stanowiska to również stacja kolejowa w Tuchowie /2 drogowskazy/, przystanek PKS w centrum Jodłówki Tuchowskiej /2/ oraz poblizsze szczytu Brzanki /536 m./ na zachód od I Ćacówki /3 drogowskazy/ - gdzie rozwidlają się trasy do Jodłówki Tuchowskiej, na Polanę Morgi, na szczyt Brzanki oraz do Ćacówki.

Zamiarem naszym stało się wreszcie uporządkowanie szlaków /kasacja szeregu znaków starych/ między Brzanką a Ćacówką, poprawienie kilku już zniszczonych szlaków żółtych w kierunku osiedla Ratówki - oraz ustawienie w czterech punktach /Lubaszowa, Jodłówka Tuchowska w dwóch miejscach i grzbiet

Brzanki/ drogowskazów reklamujących Schronisko-Ćacówkę. Odnaleziono też w terenie stary przebieg niebieskiego szlaku z Brzanki do Jodłówki Tuchowskiej kasując go na całym 3 kilometrowym przebiegu.

Na zakończenie kursu jego uczestnicy i organizatorzy gościli osobę prawdziwie godną i reprezentatywną - Członka Honorowego PTTK - Józefa Małeckiego z Tarnowa. To jeden z nestorów tarnowskiej turystyki i krajoznawstwa, przez 34 lata Przewodniczący Oddziałowej Komisji Turystyki Górskiej PTTK w Tarnowie, twórca i wykonawca większości szlaków turystycznych na Pogórzu Wielickim, Rożnowskim i Ciężkowickim. Robił wrażenie usatysfakcjonowanego z oglądanych efektów pracy kandydatów na znakarzy na pogórskich szlakach.

Na koniec osobista refleksja. - Przez dwa lata Centralny Ośrodek Turystyki Górskiej PTTK wyszkolił dla oddziałów PTTK w terenach górskich około 20 nowych znakarzy, a fakt, iż tegoroczne szkolenie także doszło do skutku jest dowodem najdobitniejszym, że robimy dla gór dobrą i potrzebną robotę.

Podobnie jak w roku ubiegłym szkolenie przeprowadziłem w towarzystwie Leszka Maślanki - Wiceprezesa Oddziału PTTK "Lubomir" w Myślenicach.

Andrzej Matuszczyk

● RADZIMY SOBIE WZAJEMNIE ●

ORGANIZACJA OBOZÓW NARCIARSKO-PIESZYCH

Drogie Koleżanki i Koledzy !

Postanowiłem podzielić się pomysłem, który sprawdzałem przez wiele zimowych sezonów z dobrym skutkiem, jest tak prosty, że może uznacie go nawet za banalny, ale sądzę, że wart realizacji.

Pomysł zrodził się stąd, iż w ostatnich latach nie mamy w Polsce śnieżnych i mroźnych zim, a nawet w samym środku zimowego sezonu pewnej temperatury poniżej 0°C. Śnieg jeśli już spadnie leży krótko, nieco lepiej sytuacja wygląda powyżej 800 m. n.p.m.

Organizuję w tej sytuacji obozy narciarsko-pieszce. Z góry więc zakładam, razem z ich uczestnikami, że będziemy uprawiać dwie dyscypliny turystyki kwalifikowanej - narciarstwo i turystykę pieszą, a proporcje ich uprawiania dyktują aktualne warunki atmosferyczne. Takie założenie uczynione z góry uwalnia uczestników od stresu spowodowanego niezrealizowanym programem, nudą, zabijaniem czasu, a w najgorszym przypadku nawet odwołaniem obozu.

Najlepszym okresem do zorganizowania tego typu obozu są terminy zawarte między 10 stycznia, a 15 marca, optymalny termin to 10-26 stycznia /przed feriami szkolnymi/. Możliwość odbywania wycieczek pieszych zimą "ośmiela" piechurów do zgłaszania się na obóz, ale organizatorzy powinni znać możliwości uczestników. Powinni wiedzieć ilu zabierają zjazdowców, a ilu porusza się na nartach śladowych /biegowych/. Nie ogranicza się wieku uczestników jednak starsi uczestnicy powinni mieć odpowiednią kondycję, a dzieci do lat 12-u być pod opieką dorosłych.

Uruchamiamy jeden turnus 14-o dniowy albo dwa 8-o dniowe. Zgłoszenia zbieram już jesienią - wrzesień, październik tworząc /w zależności od ilości zgłoszeń/ od jednej do trzech grup.

Przystępując do wyboru miejsca na obóz radzę skorzystać z pozycji "Obiekty noclegowe PTTK - Ogólnopolski Informator", którego najnowszą edycję właśnie przygotowało Wyd.PTTK "Kraj" i jest ona do nabycia /m.in. w Centralnej Bibliotece PTTK/ w cenie 55 tys.zł. lub 5,5 nowych. Pierwszy raz możemy także dysponować "Oficjalnym informatorem turystycznym 95/96" wydanym przez Polską Agencję Promocji Turystyki, gdzie oprócz bazy turystycznej są nam dla każdego województwa prezentowane wszelkie atrakcje turystyczne - miejsca warte poznania, muzea warte zwiedzenia.

Miejsce obozu staramy się tak usytuować, aby dojazd i dojście były niezbyt odległe wszak mieć będziemy osoby o dużej rozpiętości wiekowej oraz umiejętnościach turystycznych. Znając polskie realia dobrze jest też mieć drugi wariant lokalizacji obozu. Lokalizując obóz zwróćmy uwagę na przebiegające w pobliżu szlaki turystyczne oraz możliwość poruszania się po nich w okresie zimowym, jak również możliwość korzystania z wyciągu narciarskiego. Warto też mieć rozeznanie w możliwościach samodzielnego zakupu produktów żywnościowych.

Jeśli obóz jest zorganizowany wysoko w górach zajęcia prowadzimy w g.9,00 - 13,00. Wycieczki narciarsko-pieszce trwają od 1/2 do 1-go dnia w zależności od kondycji uzyskanej przez uczestników..

Posiłki albo z góry zamawiamy uzgadniając ich godziny, albo sporządzamy we własnym zakresie - pierwsze wygodniejsze, drugie tańsze.

Pozostają wieczory, które w obozowej scenerii mogą stać się autentycznym spoiwem wy-

jeżdżającej grupy, jeśli zadbamy o to by ktoś zabrał gitarę, aparat fotograficzny, radio-magnetofon z kilkunastoma dobrymi taśmami ...

Na tak zorganizowanym obozie możemy doprowadzić do uzyskania przez uczestników odznak turystyki kwalifikowanej co daje masę satysfakcji szczególnie młodzieży.

Na koniec jeszcze trzy rady praktyczne:

- Trzeba mieć pełną informację o przynależności uczestników do PTTK dla uzyskania ewentualnych zniżek organizacyjnych.
- Jeśli grupy liczą ponad 10 osób wystąpić do PKP o zniżkę 50% na przejazdy.
- Jeśli obóz usytuowany jest w pobliżu granicy pamiętać o zabraniu paszportów przez uczestników.

Kazimierz Krawczyk

Przodownik Narciarski nr 730/10

● SPRAWY ORGANIZACYJNE ●

KOMUNIKAT

GWIAZDZISTY SPŁYW KAJAKOWY

Zarząd Oddziału Gdańskiego PTTK w Gdańsku i Komisja Turystyki Kajakowej Ziemi Gdańskiej przy Regionalnym Ośrodku Programowym PTTK, podjęli ciekawą inicjatywę zorganizowania z okazji 1000-lecia Gdańska i rocznicy tragicznej śmierci Świętego Wojciecha, Ogólnopolskiego Gwiazdzistego Spływu Kajakowego Wisłą i jej dopływami.

Zamiar organizacji spływu nawiązuje do tradycji podobnego spływu z okresu międzywojennego.

Impreza odbywać się będzie pod patronatem Komitetu Obchodów 1000-lecia Miasta Gdańska.

W spływie uczestniczyć mogą kluby, sekcje kajakowe kół PTTK, a także osoby indywidualne. Warunkiem uczestnictwa jest ukończenie 18 lat i posiadanie karty pływackiej.

Spływ na trasach dowolnych zaczyna się w 1996 r. Uczestnicy winni w jednym spływie lub na raty z dowolnego miejsca dopłynąć do Tczewa, gdzie w ostatnim tygodniu lipca 1997 r. odbędzie się wspólny biwak. Tam też odbędzie się uroczyste ognisko. Podczas biwaku dokonana zostanie weryfikacja uczestników spływu i podział na grupy. W następnym dniu uczestnicy spływu zwiedzą gród Sambora - Tczew, niezwykle ciekawe Muzeum Wisły - a w nim stałą ekspozycję: "Dzieje Kajakarstwa Polskiego". Następnie przepłyną wspólnie ponad trzydziestokilometrowy odcinek Wisły do Przegaliny, gdzie będzie miał miejsce drugi biwak w pobliżu śluzy. Trzydniowy biwak zorganizowany zostanie w Gdańsku. W programie przewiduje się wielką paradę udekorowanych kajaków na Motławie, jako ważnego akcentu obchodów 1000-lecia Gdańska.

Dla uczestników spływu na biwakach przygotowany będzie niezwykle interesujący program rozrywkowy oraz imprezy mety spływu. Uczestnicy zamiejscowi zwiedzą Gdańsk i Pojezierze Kaszubskie.

Komitet Organizacyjny Ogólnopolskiego Gwiazdzistego Spływu Kajakowego z okazji 1000-lecia Miasta Gdańska mieści się przy Oddziale Gdańskim PTTK ul. Długa 45, 80-827 Gdańsk, tel. 311343 i 319151 /centrala/, fax 316096, 1lx. 513132. Informacje uzyskać można także w Regionalnym Ośrodku Programowym PTTK w Gdańsku - tel. 311488.

Osoby, które zainteresowane są spływem, po wstępnym zgłoszeniu, uzyskają przesłany na adres prywatny regulamin spływu oraz kartę zgłoszenia. Zgłoszenia na wypełnionych kartach nadsyłać należy do 15 maja 1996 r. / i w terminie do 31 grudnia 1996 r. obowiązuje uczestników, którzy będą pływać w 1997 r. /.

Organizatorzy zachęcają do udziału w niezwykle atrakcyjnie zapowiadającym się spływie.

Wiesław Karger

KOMUNIKAT

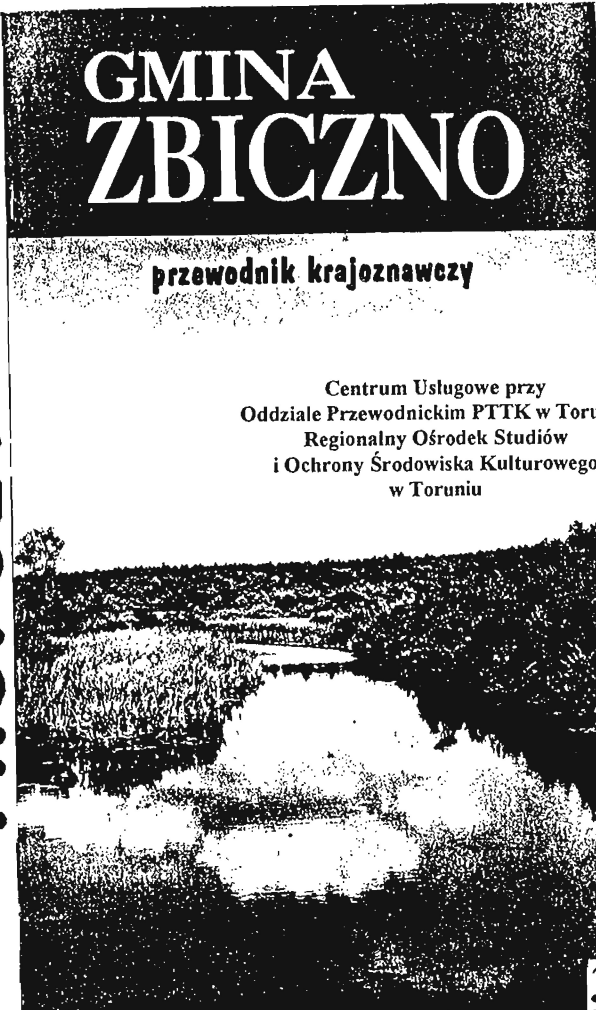
Komisja Turystyki Pieszej Zarządu Głównego PTTK serdecznie zaprasza wszystkich Znakarzy nizinnych szlaków turystycznych na Ogólnopolską Radę Szkoleniową organizowaną 18 listopada 1995 r. w Warszawie o godz. 11.00 w siedzibie Zarządu Głównego PTTK ul. Senatorska 11 /sala konferencyjna - I p./.

Celem narady będzie omówienie znowelizowanej Instrukcji Znakowania Szlaków oraz jej właściwa interpretacja.

Uczestnicy narady przyjeżdżają na koszt oddziałów PTTK.

Wiceprzewodniczący
Komisji Turystyki
Pieszej ZG PTTK

/-/Konrad Bielecki

**GMINA
ZBICZNO**

przewodnik krajoznawczy

Centrum Usługowe przy
Oddziale Przewodnickim PTTK w Toruniu
Regionalny Ośrodek Studiów
i Ochrony Środowiska Kulturowego
w Toruniu

PROPOZYCJE

TYGODNIK POPULARNY, POŚWIĘCONY NAUKOM PRZYRODNICZYM.

PRENUMERATA „WSZECHŚWIATA“.

W Warszawie: rocznie rb. 8, kwartalnie rb. 2.
Z przesyłką pocztową: rocznie rb. 10, półr. rb. 5.

PRENUMEROWAĆ MOŻNA:

W Redakcyi Wszecchświata i we wszystkich księgarniach w kraju i za granicą.

Redaktor Wszecchświata przyjmuje ze sprawami redakcyjnymi codziennie od godziny 6 do 8 wieczorem w lokalu redakcyi.

Adres Redakcyi: KRUCZA Nr. 32. Telefonu 8314.

PRACOWNIE PRZYRODNICZO-KRAJOZNAWCZE.

Niedawno zawiązane i urządzone „Polskie towarzystwo krajoznawcze“ rozwija energicznie swą działalność, zarówno w Warszawie jak i na prowincyi.

Jednem z ważnych zadań Towarzystwa jest gromadzenie zbiorów krajoznawczych urządzenie oddziałów prowincjonalnych, oraz pracowni do badań i doświadczeń.

Pracownie te, choć najskromniej-ze w zakresie, stanowią mogą istotną, bardzo ważną, podstawę całej owej działalności.

Przedewszystkiem zakładanie ich i urządzenie jest dosyć łatwe, i nie wymaga na początek znaczniejszych kosztów.

Towarzystwo posiada już licznych członków korespondentów na prowincyi; ci więc mogą i powinni zająć się gorliwie urządzeniem takich pracowni, a oprócz nich także liczni właściciele aptek, lekarze w miastach i miasteczkach, a w większych dworach wiejskich światlejsi właściciele ziemscy agromowie, oraz inni przyrodnicy.

Celem głównym takich pracowni przyrodniczo-krajoznawczych winno być ułatwienie badań naukowych w danej miejscowości gromadzenie okazów zebranych w okolicy, porządkowanie i wysyłanie dubletów do muzeum głównego Towarzystwa, ułatwienie poszukiwań miejscowych specjalistom przyjeżdżnym i członkom wycieczek zbiorowych.

W miarę możności i środków założycieli owych pracowni muszą one zaopatrywać się stopniowo w narzędzia, przyrządy i przybory do badań i poszukiwań naukowych.

Badacze przyjezdni mogą tam mieć punkt oparcia i składowo w depozyt swoje własne narzędzia i przybory podczas poszukiwań w danej okolicy.

W razie przybycia większej gromadnej wycieczki mogą być w pracowniach takich urządzone konferencje i pogadanki, w celu zapoznania się z danymi miejscowościami i o do podziału pracy.

Główne zadania tej pracy stanowią winny następujące działy:

Topograficzny: badania orograficzno-hydrograficzne, kartografia i fotografia miejscowości.

Geologiczno-mineralogiczny: gromadzenie okazów petrograficznych, badanie i fotografia obnażeń naturalnych utworów miejscowych i t. p.

Botaniczny: zbieranie zielników, owoców suchych, nasion i t. d.

Zoologiczno-paleontologiczny: gromadzenie skamieniałości, kości kopalnych, szkieletów, czaszek, okazów zwierząt wypchnych, owadów, muszli, gniazd, jaj i t. p.

Antropologiczno-etnograficzny: antropometria, fotografia typów ludowych, ubiorów, budowli, wyrobów, ornamentyka.

Meteorologiczny: spostrzeżenia stałe, zapiski, tabele porównawcze.

Fotograficzny i opisowy wreszcie dla przygotowania odpowiednich sprawozdań, korespondencyj i opracowań zebranego materiału faktycznego dla Towarzystwa krajoznawczego, jego wydawnictw i czasopism specjalnych.

Obok tego pracownie przyrodniczo-krajoznawcze powinny stopniowo gromadzić swoje własne biblioteki podręczne, dzieła, broszury, czasopisma specjalne, atlasy, mapy, plany, przekroje, rysunki, fotografie miejscowe i t. p.

Pracownie dostarczające cenniejszych okazów i fotografii do muzeum Towarzystwa krajoznawczego w Warszawie mogłyby odeń wzamian otrzymywać odpowiednie dzieła, wydawnictwa, czasopisma, narzędzia, przyrządy i przybory potrzebne do prowadzenia poszukiwań i badań na miejscu.

Jeszcze przed założeniem „Polskiego Towarzystwa krajoznawczego“ zaczęły się zawiązywać tego rodzaju pracownie, między innymi w guberni kieleckiej w Miechowie, Ojcowie, Pieskowej Skale.

W mieście powiatowem Miechowie w miejscowej „Bibliotece i muzeum polskiem“ gromadzą się i badają liczne wykopaliska przedhistoryczne z bliższych i dalszych okolic, szczytki antropologiczne i okazy et-

nograficzne, oraz przyrodnicze minerałów, skał, roślin i t. p., z odpowiednio urządzonej pracownią fotograficzną.

W Ojcowie pracownia i okazy przyrodnicze mieszczą się w jedynej komnacie nad bramą ruin zamku tamiecznego, pod opieką zarządu miejscowego Koła Polskiej Macierzy szkolnej.

W Pieskowej Skale pracownia przyrodnicza mieści się w komnacie dolnej wieży głównej zamku, w drugim podwórku, pod opieką zarządu Zamku.

Wszelkich objaśnień udziela, listownie i na miejscu, podpisany członek korespondent „Polskiego Towarzystwa krajoznawczego“ w Miechowie.

S. J. Czarnowski.

BIBLIOGRAFIA PRAC AL. JANOWSKIEGO - CZ.II.

/ur. 1866 - zm. 1944/

ARTYKUŁY AL. JANOWSKIEGO W CZASOPIŚMIU "ZIEMIA".

/ Syg. CB PTTK - II-238 p. /

1. Arabom o Polsce.	1926	nr.2,	s.27-29.
2. Cieszyn.	1927	nr.18,	s.389-391.
3. Dawni polscy geografowie i podróżnicy.	1927	nr.11,	s.173-176.
4. Dwa pomniki.	1932	nr.8/9,	s.230.
5. Działalność krajoznawcza na prowincji.	1911	nr.10,	s.150-152.
	1911	nr.11,	s.163-166.
6. Działalność krajoznawcza na prowincji w roku 1911 - 1912.	1912	nr.14,	s.222-225.
	1912	nr.15,	s.238-241.
7. Działalność krajoznawcza na prowincji w roku 1912 - 1913.	1913	nr.13,	s.194-195.
	1913	nr.14,	s.214-217.
8. Działalność Muzeum Przemysłu i Rolnictwa.	1912	nr.29,	s.476-477.
9. Działalność PTK podczas wojny.	1919	nr.36-43,	s.604-605.
10. Garść wspomnień.	1931	nr.23/24,	s.336-338.
11. Gawędy z drogi.	1926	nr.15/16,	s.248-249.
	1926	nr.17,	s.261-262.
	1926	nr.20,	s.310-311.
12. Gdański prorok.	1924	nr.8/9,	s.160-162.
13. Gdynia.	1930	nr.5,	s.83.
14. Grób ojca królewskiego.	1910	nr.48,	s.757-759.
	1910	nr.49,	s.770-773.
15. Hołd królowi Stefanowi.	1933	nr.11,	s.190-191.
16. Imigracja polska w Stanach Zjednoczonych.	1914	nr.19,	s.299-300.
	1914	nr.20,	s.310-311.
	1914	nr.22,	s.346-347.
	1914	nr.23,	s.363-364.
	1914	nr.24,	s.379-380.
	1914	nr.25,	s.395-396.
	1914	nr.26,	s.411-412.
	1914	nr.27,	s.427-428.
17. Impresje kongresowe.	1929	nr.15/16,	s.275-276.
18. Izba łowicka.	1911	nr.12,	s.183-186.
19. Jasełka w Wiśle.	1911	nr.4,	s.57-59.
20. Krajoznawstwo na III Wystawie "Odłamu".	1910	nr.20,	s.308-309.
21. Krajoznawstwo w pamiętnikach Paska.	1912	nr.41,	s.663-668.
	1912	nr.42,	s.679-683.

22. Kult świętego Mikołaja w Polsce. 1926 nr.8, s.127-128.
23. Liga Ochrony Przyrody. 1927 nr.4, s.57-59.
1928 nr.11, s.162-166.
24. List z Filadelfii z grudnia 1913 r. z życzeniami noworocznymi. 1913 nr.51, s.851.
25. List z Zakopanego. 1910 nr.3, s.37-38.
26. Listy z podróży naokoło świata.
I Toruń - Poznań. 1913 nr.37, s.610-611.
II New York. 1913 nr.46, s.745-747.
III New York. 1913 nr.48, s.779-782.
IV Waszyngton. 1913 nr.49, s.793-794.
V Na farmie. 1913 nr.50, s.816-818.
VI Zyrardów w Filadelfii. 1913 nr.52, s.847-849.
V Wilmington Del. 1914 nr.1, s.5-6.
VI Sprawozdanie kwartalne. 1914 nr.2, s.26-28.
VII Nanticoke Pa. 1914 nr.3, s.42-43.
IX Mój pierwszy odczyt angielski. 1914 nr.4, s.54-55.
X Zdobycie Hastings. 1914 nr.11, s.171-172.
XI Mozajka emigracyjna. 1914 nr.13, s.204.
XII International Institute for Young women. 1914 nr.16, s.243-244.
XIII Wino Merkury. 1914 nr.18, s.283-284.
XIV Z amerykańskiej uczoneości. 1914 nr.21, s.331-332.
- XV-XVI Buffalo, Kolegium Związkowe. 1914 nr.29, s.458-460.
XVII Cleveland. 1914 nr.30, s.468-469.
XVIII Synowie ludu. 1914 nr.31, s.491-492.
27. Majowe wspomnienia. 1933 nr.5/6, s.101-102.
28. Maria Konopnicka. 1910 nr.42, s.668-669.
29. Młodzi krajoznawcy na Bielanach. 1932 nr.6, s.164-165.
30. Muzeum Przemysłu i Rolnictwa. 1926 nr.21, s.318-320.
31. Nad dolną Wisłą. 1922 nr.8/9, s.258-262.
32. Nad Notecią. 1931 nr.12, s.213.
33. Nasz znak. 1936 nr.5, s.122-123.
34. O wycieczce do Krakowa słów kilkoro. 1911 nr.17, s.263-267.
35. Ochrona przyrody. 1922 nr.11, s.318-319.
1927 nr.3, s.44.
1929 nr.17, s.300-301.
36. Odczyt prof. Romera. 1933 nr.1, s.13-14.
37. Oddział nowogródzki - schronisko nad Świtezią. 1927 nr.17, s.380-382.
38. Okolice Warszawy. 1910 nr.5, s.67-68.
39. Pałac w Dukli. 1912 nr.51, s.824-825.
40. Pamiątki polskie w Padwie. 1911 nr.39, s.638-641.
1911 nr.40, s.651-654.
41. Pamięci Zygmunta Glogera. 1935 nr.11/12, s.232-234.
42. Pamiętnik Świętokrzyski 1930. Witaj jutrzeńko swobody. 1931 nr.12, s.228-230.
43. Państwowa Komisja Ochrony Przyrody. 1923 nr.1, s.12-14.
1926 nr.3, s.46-47.
44. Paweł Sosnowski. 1924 nr.3, s.38-40.
45. Pięćdziesięciolecie Szkoły Głównej. 1912 nr.50, s.802-803.
46. Piękno Kujaw. 1931 nr.2, s.22-24.
47. Piękno Polski u Zeromskiego. 1926 nr.1, s.2-4.
48. Piękno Wielkopolski. 1931 nr.2, s.33.
49. Pierwsze schronisko /pod św. Katarzyną/. 1910 nr.37, s.581-583.
50. Placówka nad Naroczą. 1927 nr.24, s.488-489.
51. Po dziesięciu latach. 1928 nr.22, s.346-350.
52. Polska jako teren turystyczny. 1932 nr.4/5, s.99-100.
53. Polskie Towarzystwo Krajoznawcze. 1927 nr.11, s.180-182.
54. Pomnik na polach Ossowa. 1924 nr.10, s.186-187.
55. Pomniki prymasów. 1913 nr.15/16, s.269-272.
56. Pomorze. 1923 nr.10, s.186.
57. Poświęcenie schroniska nad Wigrami. 1929 nr.20, s.363-365.
58. Praca oświatowa w muzeum botanicznym nowojorskim. 1919 nr.36, s.604.
59. Rada Organizacyjna Polaków zagranicą. 1933 nr.12, s.237-239.
60. Ś.p. Helena Ciechowiczowa. 1929 nr.21, s.379.
61. Schronisko w Ojcowie. 1913 nr.21, s.353-354.
62. Schronisko polskie w Beskidzie. 1913 nr.35, s.577-578.
63. Sprawozdanie z działalności PTK. 1924 nr.12, s.223-224.
1926 nr.23/24, s.385-392.
64. Stefan Zeromski. Nasz nowy członek honorowy. 1924 nr.7, s.116-117.
65. Stosunek Lubomira Sawickiego do krajoznawstwa. 1928 nr.23, s.366-369.

66. Świecie. 1923 nr.11, s.108-110.
 67. Swoi do swoich. 1934 nr.7/8 s.134-135.
 68. Szkoła morską w Gdyni. 1931 nr.2, s.35-37.
 69. Uciekła mi przepióreczka. 1925 nr.3, s.49-50.
 70. Uczczenie zasług prof.Józefa Morozewicza. 1932 nr.8/9, s.229.
 71. Uzdrowiska śląskie. 1927 nr.23, s.464-467.
 72. W Ogrodzieńcu. 1936 nr.5, s.121.
 73. W Otwocku. 1910 nr.21, s.327-329.
 74. W salonach Ratusza. 1912 nr.9, s.145-148.
 75. Wrażenia z wystawy grudziądzkiej. 1925 nr.9, s.165-166.
 76. Wycieczki z Bydgoszczy Koronowo - Ostromecko. 1922 nr.7, s.247-249.
 77. Wydawnictwa Towarzystwa. 1926 nr.23/24, s.371-372.
 78. Wykaz służby wojskowej Romualda Traugutta. 1933 nr.1, s.2-3.
 79. Wystawa architektury i wnętrz w Krakowie. 1912 nr.28, s.457-459.
 80. Wystawa kujawska. 1911 nr.23, s.381-384.
 81. Wystawa "Nasze morze". 1924 nr.10, s.185-186.
 82. Wystawa Ogrodnicza w Bagateli. 1922 nr.8/9, s.283-285.
 83. Wystawa regionalna w Łowiczu. 1929 nr.13, s.222.
 84. Wystawa sportowa w Warszawie. 1912 nr.26, s.426-427.
 85. Wystawa Towarzystwa "Sztuka Podhalańska" w Zakopanem. 1910 nr.7, s.99-100.
 86. Wystawa zdobnictwa ludowego w Warszawie. 1911 nr.8, s.116-119.
 87. Z kresów wschodnich. 1924 nr.3, s.46-47.
 88. Z uroczystości nad Wigrami. 1929 nr.21, s.387-388.
 89. Z ziemi ciechanowskiej. 1928 nr.3, s.36-39.
 90. Zatwierdzenie naszej ustawy. 1926 nr.23/24 s.392-393.
 91. Ze spraw Ochrony Przyrody. 1928 nr.12, s.185-186.
 92. Zima na wybrzeżu. Hel - Jastarnia - Puck - Gdynia. 1926 nr.4, s.57-61.
 93. II Zjazd geografów i etnografów słowiańskich. 1927 nr.15/16, s.262-264.
 94. Zjazd kustoszów muzealnych w Bydgoszczy. 1922 nr.7, s.226-230.
 95. Zwyczaje wielkanocne. 1910 nr.14, s.209-211.
 96. Zygmunt Gloger. 1910 nr.35, s.545-547.
 97. Żegluga po Dniestrze. 1914 nr.32, s.506-508.
 1919 nr.33/35 s.547-549.

W S P O M N I E N I E

D.c.n.

ALEKSANDER JANOWSKI /WUJ/

Tym była i jest wielka Polska, że miała i ma synów, którzy Ją umiłowali ponad wszelkie dobra ziemskie. Takim jej synem był Aleksander Janowski.

"Boże, ... daj życiu duszę i cel duszy wyprorokuj!" modlił się Kordian. Aleksander Janowski, ukochany "Wuj" kilku pokoleń, był jednym z tych, którym się ta modlitwa spełniła. Życiu skromnego urzędnika Wydziału Mechanicznego Kolei Wiedeńskiej dał Bóg duszę i cel. Ogarnęła ją, jak płomień, miłość Ojczyzny i żądza jej poznania. W mroku najciemniejszego Apuchtinowskiego ucisku zaczął zapamiętałe planowo i z niesłabnącym wysiłkiem, dnia niemal wolnego nie tracąc, sam czy z paroma kolegami, czy z grupą młodzieży szkolnej chodzić i jeździć po kraju, pytać, patrzeć, notować, fotografować i pisać. Od Kurpiów i Gopła aż po Kamieniec i Chocim. Tak powstały pierwsze tomiki, własnym wydane nakładem "Wycieczek po kraju". Była w nich miłość, jakiej nie znał Baedeker.

A dla nas, młodych wówczas chłopców, co za żywa szkoła tej miłości! Ile chwil, beztrudnie przepięwanych wśród pól i lasów i co za bogactwo wydarzeń przeżyć po chłopskich chatkach, dworach i plebaniach po ciasnym miejskim życiu! Jaki korowód widoków przyrody, zabytków przeszłości i teraźniejszych ludzi i rzeczy ... Tak powstały też odczyty krajoznawcze Wujka w Muzeum Przemysłu i Rolnictwa, którego wielka sala z trudem mieściła słuchaczy, przyciągniętych tematami i urokiem osobistym prelegenta. A jednocześnie na kolei uczył liczne grupy kandydatów na maszynistów. Po rewolucji 1905 r. zelało nieco jarzmo, a z myśli i serca Wujka narodziło się Towarzystwo Krajoznawcze. I stało mu się rodziną, której był głową. Rozszerzył się jednocześnie zakres jego zainteresowań. Włochy i Korsyka, Szwajcaria, Paryż i wreszcie "raz dokoła" - jak to nazywał, podróż dokoła ziemi przed samym wybuchem wojny światowej. Odwiedził Polskę amerykańską Stanów Zjednoczonych i uczył ją Polski. Przeszedł pieszo spory szmat Parku Narodowego. Wyspy Hawajskie, Japonia i Syberia. W twórczości Wujka coraz głębsze odzywały się tony. Poznając obczyznę, coraz lepiej rozumiał Polskę. Niezapomniane chwile zapamiętania przed Ostatnią Wieczerzą Leonarda, pełnia księżycą w rzymskim Koloseum. Commedia dell'arte w ludowym teatrzyku w Neapolu. Rzeźba grecka i rzymska i sztuka renesansu. Chłonał wszystkimi porami kulturę łacińską, tę naszą Alma Mater. I wracał do kraju coraz bogatszy duchem. I wyśpiewał najpiękniejszy swój śpiew w małym tomiku "Nasza Ojczyzna".

Po odzyskaniu niepodległości ruszył zaraz na nowe podboje krajoznawcze od Zaleszczyk do Helu. Mając lat 54 przeszedł w jednym dniu 40 km z Chełmna do Grudziądza. Przed nim nikt po kraju nie wędrował, z nim i dzięki niemu zaczęły wędrować rzesze. Iluż ludziom dał po raz pierwszy Anteuszowskie zetknięcie z Ziemią-Matką! Iluż nauczył rozmawiać z ludem! Ile miłości Ojczyzny wzbudził ten niestrudzony jej siewca ... Jak kamień po górskim toczącym się zboczach, porwał za

sobą kamieni lawinę. O ileż ubożsi sercem i mniejsi bylibyśmy bez niego! Lecz nadszedł "wiek klęski". Złamana w biodrze i nieogająca się noga przykuła go do łóżka i fotela. Nękać zaczęły coraz częstsze ataki po brzegi wypełnione miłością, sięgał po Miłość Najświętszą. Przyszedł doń Chrystus na piersiach Kapłana. I już go do końca nie opuścił. Wyniesiono go nieprzytomnego z domu, który w kupę gruzów się obrócił. Gasnącymi oczyma nie widział już płonących ruin Warszawy, której piękno i chwałę opisał. I zamknął oczy na zawsze. Złożono go na wieczny odpoczynek w mazowieckich piaskach, w Komorowie. A nam zostawił to, co najlepszego człowiek swym najbliższym zostawić może: przykład i wdzięczność serdeczną, za to, że był taki jaki był.

Nie przestaną go nigdy kochać i wspominać ci, którzy przez lat dziesiątki patrzyli, jak był wielkiej myśli "narzędziem i zegarem" jak ją popychał "każdym serca biciem, rozdzwaniał wyrazami i dokończył życiem".

Tadeusz Wojno, 1946

Aleksander Janowski zmarł w Komorowie 14 października 1944 r. w Szpitalu R.G.O. o godz. 6-ej rano w obecności dr Kazimierza Piechowicza i Tadeusza Mrozowskiego. Został pochowany na cmentarzu tymczasowym na Zieleńcu w Komorowie bez trumny w mogile nr 19 /dane z Protokołu nr 23 RGO - Delegatura w Komorowie - w podpisach osoby w/w/.

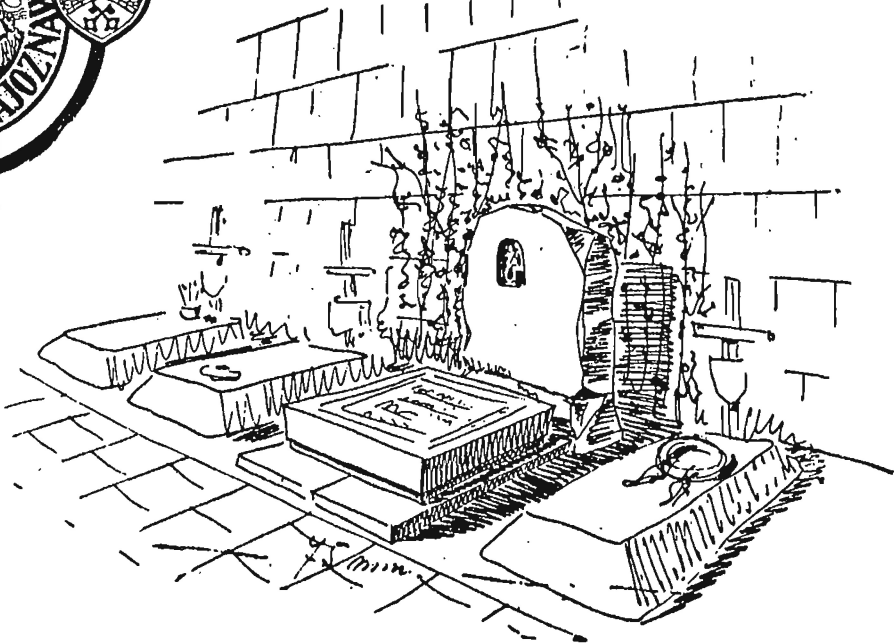
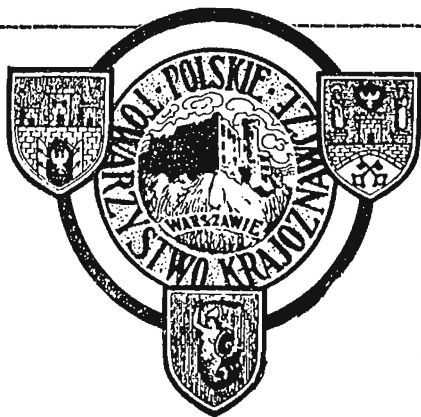
Decyzją Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego postanowiono ekshumować zwłoki i przenieść je na odpowiednie miejsce. Zajął się tym specjalny Komitet pod przewodnictwem prof. Tadeusza Wojny.

Kuria Metropolitalna Warszawska wyraziła zgodę na pochowanie Al. Janowskiego w Alei Zasłużonych na Powązkach w Warszawie. Prezydium Rady Ministrów postanowiło urządzić pogrzeb na koszt Państwa. Uroczystości pogrzebowe trwały dwa dni 17-18.X.1947 roku. Bardzo szczegółowe opisy przygotowań oraz opis samego pogrzebu można odnaleźć w "Biuletynie PTK" 1947/nr 6/13/ i 7/14/.

Następnie zawiązał się Komitet Uczczenia Pamięci Al. Janowskiego przy Zarządzie Głównym PTK, który postawił sobie za cel wystawienie na mogile w Alei Zasłużonych pomnika. W skład Komitetu weszli: Przewodniczący prof. inż. Antoni Ponikowski; członkowie - Wanda Lampe, Zofia Merdingerowa, prof. Tadeusz Wojno, Piotr Olewiński, Józef Kołodziejczyk. W "Biuletynie PTK" 1948/nr 9 czytamy ODEZWE skierowaną do społeczeństwa, a w pierwszym rzędzie do członków Towarzystwa o wsparcie budowy finansowo.

Przyszło jednak poczekać na realizację dzieła. Przewidywany remont katakumb powązkowskich oraz trudności w zdobyciu odpowiedniego materiału budowlanego przedłużyły termin odsłonięcia pomnika, które nastąpiło 10 grudnia 1950 roku o godz. 11, 30. Pomnik został zrealizowany wdł. projektu prof. B. Pniewskiego w Zakładzie Rzeźbiarsko-Kamieniarskim K.R. Koziański /Warszawa-ul. Powązkowska 26/. Uroczystości odsłonięcia pomnika wspólnie z Komitetem organizował Oddział Warszawski PTK.

Wanda Skowron

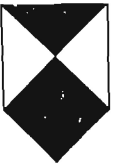
Z KART HISTORII SPOŁECZNEJ OPIEKI NAD ZABYTKAMI W KALISKIEM

Zorganizowana działalność na rzecz ochrony zabytków rozpoczęła się w Kaliszu w 1908 r., z chwilą powstania kaliskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego. Z jednej strony była ona wynikiem oddolnych inicjatyw kaliskich działaczy regionalistów, z drugiej zaś stanowiła realizację zadań zapisanych w pierwszym statucie PTK z 1906 r., w którym mowa m.in. o potrzebie rozczarania opieki nad pamiątkami historii i osobliwościami przyrody.

W pierwszych latach działalności kaliskie PTK miało niewątpliwie osiągnięcia w dziedzinie muzealnictwa. Stało się tak po części dzięki powołaniu już w 1910 r. Sekcji Muzealnej Samodzielnego muzeum Oddział PTK w Kaliszu jednak nie utworzył, ponieważ na terenie miasta działało już kaliskie Towarzystwo Popierania Przemysłu, którego jednym z zadań było gromadzenie eksponatów dotyczących przeszłości Kalisza i okolic. PTK nawiązało więc współpracę z tym Towarzystwem i wspólnie z nim powiększało liczbę muzealiów o krajoznawczym profilu. 17 grudnia 1911 r. doszło do połączenia zbiorów obu organizacji, dzięki czemu mogła powstać odrębna placówka o nazwie Muzeum Ziemi Kaliskiej. Wiano jakie PTK do niej wniósł stanowiło własność ówczesnego prezesa Oddziału, barona Stanisława Graeve, który przekazał m.in. bogate zbiory etnograficzne (stroje ludowe, wzory tkanin, wycinanki itp.) oraz trzydzieści kilka obrazów w malaryz artystów. Wartość tego daru wynosiła 5 tys. rubli. Niezależnie od tego Graeve zakupił dla muzeum gabloły, szafy i inne urzbiowanie, a także postanowił płacić 50 rubli rocznie na utrzymanie placówki.

Działalność muzealnicza kaliskiego PTK nie zakończyła się jednak z chwilą utworzenia muzeum. Towarzystwo bowiem przez cały okres swej działalności podejmowało różne inicjatywy na rzecz zwiększenia stanu jego posiadania. W 1912 r. zostało na przykład 400 egzemplarzy kwestionariusza, w którym pisał m.in.: *Pragnąc rozwijać swe muzeum - PTK w Kaliszu przystępuje do zbierania materiałów z dziedziny krajoznawstwa niezbytanych do zainicjowania szerszego ogółu z przyrodą ojczyzny i z temi wszystkimi osobliwościami i zabytkami, które przynależy do dnia dzisiejszego... W tym celu Oddział kaliski na zaszczepił zwrócić się do Szanownego Pana z gorącą prośbą o poparcie tych ustawań przez nadesłanie Towarzystwu dokładowych informacji w tym temacie.* W dalszej części kwestionariusza wyszczególniono wszystkie dziedziny krajoznawstwa, będące przedmiotem zainteresowania Towarzystwa oraz przedstawiono oczekiwania względem adresatów. W ten sposób muzeum wzbogaciło się o kilka um podarowanych przez dra Zygmunta Dukalskiego ze Stawiszyna oraz zbiór monet przekazanych przez Aldonę i Hannę Nagólskie z Kłodawy.

OGÓLNOPOLSKI ZJAZD SPOŁECZNYCH OPIEKUNÓW ZABYTKÓW WOJEWÓDZKICH KONSERWATORÓW ZABYTKÓW Kalisz, Główny Rynek (Ratusz) 14 października 1995.

Zbiory muzeum cudem przetrwały bardzo trudny dla Kalisza okres I wojny światowej, kiedy to za sprawą Prusaków zagładzie uległo niemal całe miasto. Spustoszenia w nich poczyniła dopiero II wojna światowa.

Placówka wznowiła działalność w 1948 r. Obecnie nosi nazwę Muzeum Okręgowego Ziemi Kaliskiej.

Nie sposób także pominąć faktu, iż działacze kaliskiego PTK przystąpili w 1932 r. do inwentaryzacji zabytków Kalisza i powiatu kaliskiego. Czynniono to na specjalnie w tym celu wydrukowanych formularzach.

Przez pierwsze lata powojenne środowisko kaliskich krajoznawców borykało się z licznymi problemami kadrowymi i lokalowymi, dlatego też jego działalność na rzecz ochrony zabytków była w tym okresie ograniczona. Prawdziwy rozkwit Towarzystwa (już jako PTTK) nastąpił dopiero po roku 1954, kiedy to prezesem kaliskiego Oddziału PTTK została **Mieczysława Kulczyńska**. Działająca wówczas Komisja Ochrony Zabytków zajmowała się m.in. inwentaryzacją zabytkowych obiektów Kalisza i okolic oraz otablicowywaniem zabytków. Zadania te były realizowane na koszt Oddziału. Ponadto w kwietniu 1964 r. Komisja była współorganizatorem pierwszej Ogólnopolskiej Rady Społecznych Opiekunów i Konserwatorów Zabytków, która odbyła się w Kaliszu. Narada została zorganizowana z inicjatywy ówczesnego przewodniczącego Komisji Opieki nad Zabytkami PTTK, kol. Feliksa Kanclerza. Zaś w 1965 r. Komisja współuczestniczyła w organizacji Wielkopolskich Dni Opieki nad Zabytkami.

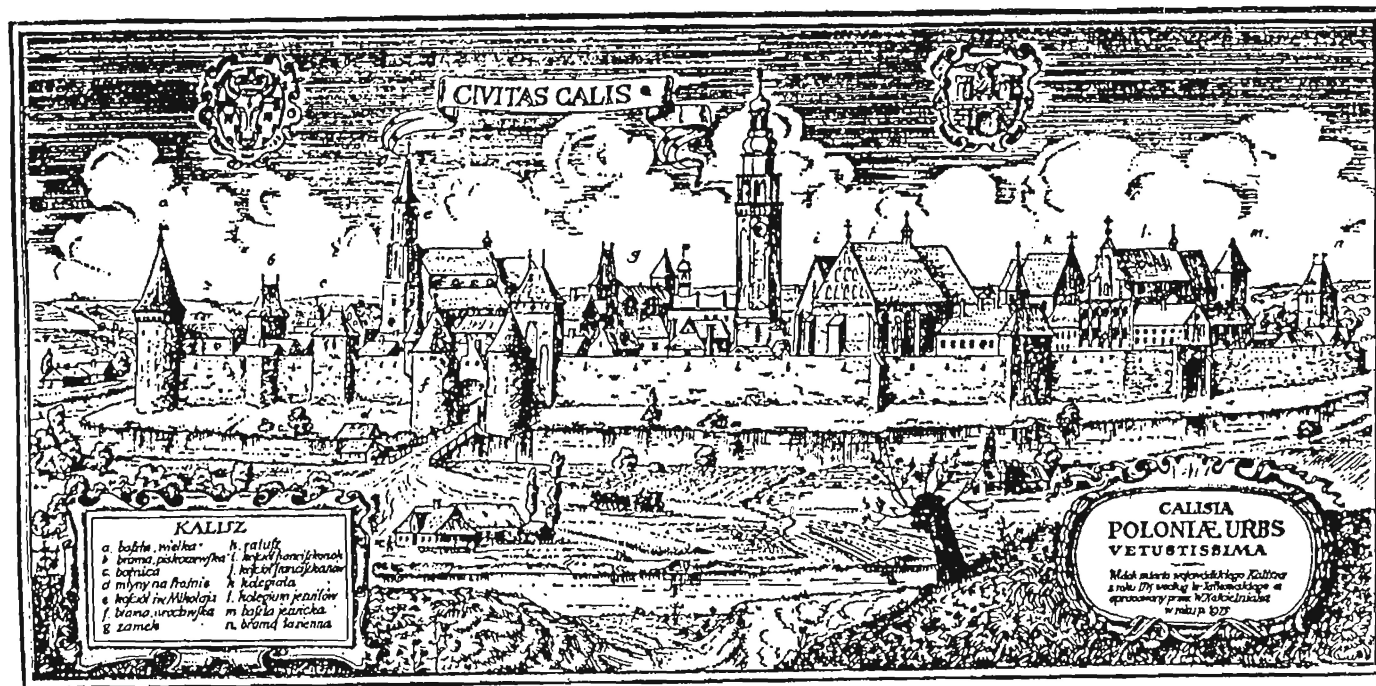
W 1975 r., z chwilą utworzenia woj. kaliskiego, Kalisz stał się ośrodkiem koordynującym społeczną opiekę nad zabytkami na terenie całego województwa. W skład Wojewódzkiej Komisji Opieki nad Zabytkami PTTK weszli działacze Oddziału w Kaliszu i Jarocinie, a na jej poszerzone zebrania zapraszani byli również przedstawiciele wszystkich 11 oddziałów kaliskiego. Podstawowe zadania tej Komisji to: koordynacja pracy społecznych opiekunów zabytków i organizowanie dla nich szkoleń, opieka nad Muzeami Regionalnymi PTTK w Kępnie i Krotoszinie, organizowanie dorocznego spotkań społecznych opiekunów zabytków z terenu województwa, które do 1983 r. odbywały się w ramach Kaliskich Dni Opieki nad Zabytkami, a po tej dacie przekształcone zostały w samodzielną imprezę o nazwie: Zjazd Społecznych Opiekunów Zabytków woj. kaliskiego.

Imprezy te miały charakter szkoleniowy a jednym z ich współorganizatorów i sponsorów był Wojewódzki Konserwator Zabytków, z którym od początku współpracowała się bardzo dobrze.

Funkcję tę przez szereg lat pełniła **Bożena Woźniakowa**, która m.in. dzięki temu, iż wcześniej była działaczką PTTK, łatwo nawiązywała bliskie kontakty ze społecznymi opiekunami zabytków. Podczas zjazdów, w których uczestniczyła wraz z pracownikami Biura Badań i Dokumentacji Zabytków skrupulatnie rejestrowała wszystkie sugestie dotyczące relacji i odnośnie sposobów realizacji zadań

konserwatorskich oraz zapoznawała zebranych ze specyfiką pracy swojego urzędu. Tematyka tych imprez, których odbyło się już 17, była bardzo różnorodna i obejmowała zarówno informacje o zabytkach jak i zagadnienia dotyczące ich ochrony. Najlepszym potwierdzeniem tych słów będą tytuły choćby tylko niektórych prelekcji: *Zabytkowe cmentarze w Polsce, Architektura secesyjna Ostrowa Wlkp., Badania archeologiczne na zamku w Bolesławcu, Zabytki przemysłowe i ich ochrona, Ochrona zabytków archiwalnych jako źródeł i dokumentów kultury narodowej, Ochrona zabytków techniki, Idea ogrodu krajobrazowego i jej wielkopolskie realizacje, Muzea PTTK, Rzemiosło w służbie ochrony zabytków, Skansen krotoszyński - omówienie projektu realizacji, Krzyże i figury przydrożne w kaliskim, Park kaliski - wczoraj, dziś i jutro, Zabytkowe cmentarze Kalisza, Dworce kolejowe Ziemi Kaliskiej* itd.

Po likwidacji zarządów wojewódzkich PTTK sporą część zadań Komisji Wojewódzkiej przejęła Oddziałowa Komisja Opieki nad Zabytkami działająca w ramach Oddziału PTTK w Kaliszu. Kontynuuje ona organizację zjazdów społecznych opiekunów zabytków woj. kaliskiego, organizuje wystawy poświęcone popularyzacji idei ochrony dóbr kultury oraz ściśle współpracuje z aktualnym Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków, któremu podobnie jak jego poprzednikom, również zależy na dobrych kontaktach z PTTK. Do zadań kaliskiej Komisji OnZ należy także współdziałanie z komisjami oddziałowymi PTTK w Ostrowie Wlkp., Jarocinie i Krotoszynie.

W BIEŻĄCYM NUMERZE M.IN. :

- SESJA POPULARNONAUKOWA W 90-LECIE POLSKIEGO TOWARZYSTWA KRAJOW-
NAWCZEGO s. 6
- WYKAZ DZIAŁACZY TOWARZYSTWA ODZNACZONYCH PRZEZ URZĄD KULTURY
FIZYCZNEJ I TURYSTYKI W ROKU 1995 s.17
- XXV JUBILEUSZOWY - CZAK 95 s.19-20
- PAPIESKIE SANKTUARIUM NA GRONIU JANA PAWŁA II s.22
- PTTK W WOJSKU s.23-27
- TURYSTYKA RODZINNA s.27-28

● ● ●

Numer zamknięto 1995.10.20

Redakcja: Centralna Biblioteka PTTK
im. Kazimierza Kulwiecia
ul. Podwale 23, 00-261 Warszawa, tel. 31 80 65